

3. Inicjować i opracować programy promocji zdrowia i programy profilaktyczne w regionie.

4. Dokonać ewaluacji programu promocji zdrowia i modyfikować go w zależności od wyników.

5. Planować i wdrażać działania w zakresie promocji zdrowia oraz edukacji zdrowotnej na poszczególnych szczeblach administracji samorządowej.

6. Pozyskać środki finansowe na realizację zadań promocji zdrowia.

7. Przygotować dokumentację niezbędną do powołania organizacji pozarządowej działającej w obszarach promocji zdrowia.

8. Współpracować w organizacjach pozarządowych w zakresie promocji zdrowia.

9. Planować działania edukacyjne.

10. Współpracować ze środkami masowego przekazu w obszarze działania promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

11. Przygotować konferencję prasową tematycznie związaną z promocją zdrowia.

12. Przygotować materiały informacyjne na potrzeby edukacji zdrowotnej.

13. Prowadzić strategię marketingową.

14. Interpretować zachowania zdrowotne jednostki, grupy społecznej.

15. Ułożyć i realizować plan interwencji zdrowotnej na podstawie diagnozy zachowań zdrowotnych.

16. Dobierać odpowiednie metody edukacji zdrowotnej w zależności od potrzeb grup społecznych.

17. Wskazać środki dydaktyczne do prowadzenia edukacji zdrowotnej.

18. Dokonać ewaluacji programów edukacyjnych.

19. Eliminować trudności w realizacji promocji zdrowia i określić sposoby ich rozwiązywania.

20. Podejmować działania mające na celu poprawę zdrowia ludności.

21. Szkolić innych pracowników ochrony zdrowia w zakresie wprowadzania oraz realizowania działań promujących zdrowie i zapobiegania chorobom.

22. Powołać zespół wielozadaniowy w zakresie promocji zdrowia.

23. Organizować placówki promocji zdrowia.

24. Prowadzić dokumentację realizowanych zadań.

IV. Plan nauczania

Lp.	MODUŁ	Liczba godzin
I	Komunikowanie w promocji zdrowia	30
II	Modele planowania interwencji zdrowotnej	120
III	Organizacja i zarządzanie w promocji zdrowia	60
IV	Media, marketing i reklama w promocji zdrowia	90
V	Edukacja zdrowotna w promocji zdrowia	105
Teoria — liczba godzin		405

Lp.	STAŻ	Liczba godzin
1	2	3
I	Centrum zdrowia publicznego	35
II	Urząd administracji publicznej	35
III	Narodowy Fundusz Zdrowia — dział zajmujący się finansowaniem zadań promocji zdrowia	15
IV	Poradnia zdrowia psychicznego	28
V	Poradnia uzależnień	35
VI	Zakład pracy	14

1	2	3
VII	Szpital promujący zdrowie	21
VIII	Biuro lub Ośrodek lub Gabinet promocji zdrowia	35
IX	Placówka wychowawczo-dydaktyczna	35
X	Stacja sanitarno-epidemiologiczna	72
Staż — liczba godzin		325

V. Program nauczania

MODUŁ I. KOMUNIKOWANIE W PROMOCJI ZDROWIA

1. Cel modułu

Kształtowanie umiejętności efektywnej komunikacji interpersonalnej dla celów edukacji i promocji zdrowia.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) określić wpływ umiejętności komunikowania werbalnego i niewerbalnego na efektywność kształtowania postaw prozdrowotnych;
- 2) dobrać i zastosować metody wywierania wpływu w promowaniu zdrowia;
- 3) wyjaśnić znaczenie wpływu społecznego, stereotypów, siły sugestii i argumentacji w promocji zdrowia;
- 4) diagnozować trudności komunikacyjne w relacjach promotor zdrowia — odbiorca;
- 5) rozwiązywać bariery komunikacyjne w działaniach edukacyjnych promotora zdrowia.

3. Treść nauczania:

- 1) podstawy komunikacji w promocji zdrowia:
 - a) nadawca, odbiorca, kontekst, nastawienie,
 - b) cele, argumenty, analiza oczekiwań drugiej strony,
 - c) skuteczność komunikowania się w odniesieniu do promocji zdrowia,
 - d) wpływ umiejętności komunikowania werbalnego i niewerbalnego na efektywność kształtowania postaw prozdrowotnych;
- 2) metody i techniki wywierania wpływu w promowaniu zdrowia:
 - a) człowiek jako nadawca i odbiorca wpływu społecznego: bezpośredniego i pośredniego,

- b) konformizm — wykorzystanie dla grup wsparcia społecznego,
 - c) perswazja — kształtowanie postaw w promocji zdrowia,
 - d) techniki argumentacji i sugestii w promocji zdrowia,
 - e) zachowania asertywne;
- 3) zakłócenia w komunikacji jako przyczyna nieskutecznych działań edukacyjnych:
 - a) przyczyny zakłóceń w komunikacji,
 - b) sposoby pokonywania barier w komunikowaniu.

MODUŁ II. MODELE PLANOWANIA INTERWENCJI ZDROWOTNEJ

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do opracowania i realizacji programów interwencji zdrowotnej.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) scharakteryzować modele programów promocji zdrowia;
- 2) wykorzystać modele programów promocji zdrowia na potrzeby środowiska;
- 3) omówić model „PRECEDE-PROCEED”;
- 4) zastosować model „PRECEDE-PROCEED” w budowie programów promocji zdrowia;
- 5) budować programy promocji zdrowia według poznanych schematów (modeli);
- 6) omówić sposoby monitorowania programów promocji zdrowia;
- 7) dokonać ewaluacji programu promocji zdrowia;
- 8) modyfikować program promocji zdrowia w wyniku jego oceny.

3. Treści nauczania:

- 1) modele programów promocji zdrowia:
 - a) model planowania ABC,
 - b) model działania środowisk wspierających (SESAME),
 - c) model „PRECEDE-PROCEED”,
 - d) model planowania według Barbary Woynarowskiej, Marii Sokołowskiej;
- 2) planowanie interwencji zdrowotnej na przykładzie modelu „PRECEDE-PROCEED”:
 - a) analiza problemu,
 - b) diagnoza społeczna i epidemiologiczna,
 - c) diagnoza behawioralna i środowiskowa,
 - d) diagnoza edukacyjna i organizacyjna,
 - e) diagnoza strategiczna,
 - f) ewaluacja efektywności interwencji;
- 3) monitorowanie i ewaluacja programów promocji zdrowia:
 - a) sposoby monitorowania,
 - b) ankieta jako podstawowe narzędzie badawcze,
 - c) zbieranie i opracowanie materiałów badawczych,
 - d) ewaluacja i analiza wyników,
 - e) planowanie i wdrażanie zmian.

MODUŁ III. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE W PROMOCJI ZDROWIA**1. Cel modułu**

Przygotowanie pielęgniarki do organizowania, realizowania i zarządzania promocją zdrowia na poszczególnych poziomach.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) inicjować i zarządzać działaniami w zakresie promocji zdrowia;
- 2) powołać, utworzyć zespół międzysektorowy do realizacji programów promocji zdrowia;
- 3) nawiązać współpracę z przedstawicielami różnych instytucji, w tym instytucji pozarządowych;
- 4) zorganizować ośrodek promocji zdrowia lub gabinet promocji zdrowia;
- 5) określić rolę i zadania koordynatora do spraw promocji zdrowia na różnych szczeblach zarządzania;

- 6) wskazać źródła finansowania działań promocji zdrowia;
- 7) przewidywać trudności w realizacji promocji zdrowia oraz określać sposoby ich rozwiązywania.

3. Treści nauczania:

- 1) systemy promocji zdrowia na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym:
 - a) międzysektorowy zespół do spraw promocji zdrowia,
 - b) krajowy, wojewódzki ośrodek promocji zdrowia,
 - c) ośrodek lub gabinet promocji zdrowia na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej,
 - d) koordynator lub specjalista do spraw promocji zdrowia;
- 2) organizacja ośrodka lub biura promocji zdrowia;
- 3) rola i zadania promotora zdrowia:
 - a) działania stymulujące wzrost stanu zdrowotnego społeczeństwa,
 - b) realizacja zadań wynikających z polityki prozdrowotnej państwa, województwa, powiatu, gminy,
 - c) udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej w związku z realizacją zadań prozdrowotnych;
- 4) strategię działań w pracy promotora zdrowia:
 - a) rozpoznawanie potrzeb środowiska w zakresie umacniania zdrowia,
 - b) planowanie,
 - c) programowanie,
 - d) motywacja środowiska,
 - e) wdrażanie,
 - f) animacja środowiska na rzecz promocji zdrowia,
 - g) monitoring,
 - h) koordynowanie działalności,
 - i) przeprowadzenie ewaluacji,
 - j) współpraca międzysektorowa,
 - k) koszty działalności,
 - l) udział w tworzeniu polityki zdrowotnej;
- 5) organizacje pozarządowe w promocji zdrowia:
 - a) fundacje i stowarzyszenia wspierające działania w zakresie promocji zdrowia,
 - b) podstawy prawne założenia fundacji, stowarzyszenia;
- 6) sposoby i źródła pozyskiwania środków na zadania promocji zdrowia.

MODUŁ IV. MEDIA, MARKETING I REKLAMA W PROMOCJI ZDROWIA**1. Cel modułu**

Przygotowanie pielęgniarki do współpracy ze środkami społecznego przekazu, stosowania marketingu i reklamy w promocji zdrowia.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) nawiązać współpracę ze środkami społecznego komunikowania;
- 2) zastosować środki społecznego komunikowania w działalności promocji zdrowia;
- 3) omówić korzyści współpracy promotora zdrowia z mediami;
- 4) zorganizować seminarium, sympozjum, konferencję;
- 5) wskazać sposoby i techniki udzielenia wywiadu w środkach masowego przekazu;
- 6) opracować ulotkę, plakat, tablicę instruktażową;
- 7) przygotować artykuł do prasy;
- 8) przygotować treść komunikatu radiowego lub telewizyjnego;
- 9) zastosować elementy public relations w promocji zdrowia;
- 10) prowadzić strategię marketingową.

3. Treści nauczania:

- 1) współpraca ze środkami społecznego komunikowania:
 - a) rola mediów w promocji zdrowia,
 - b) zasady współdziałania z prasą — artykuł do prasy,
 - c) zasady współdziałania z radiem — komunikat, wywiad i audycja radiowa,
 - d) zasady współdziałania z telewizją — komunikat i program telewizyjny,
 - e) internet w promocji zdrowia,
 - f) korzyści wynikające ze współpracy promotora zdrowia z mediami;
- 2) podstawy public relations:
 - a) public relations a marketing i reklama,
 - b) zasadnicze kierunki działań public relations,
 - c) strategia public relations;

- 3) konferencje, sympozja, seminaria — ich rola w promocji zdrowia:

- a) sformułowanie tematu,
- b) dobór wykładowców — ABC dobrego prelegenta,
- c) określenie czasu i miejsca,
- d) przygotowanie sali szkoleniowej i środków dydaktycznych,
- e) dobór uczestników, zaproszenia,
- f) przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- g) udział i rola mediów;

- 4) teoretyczne aspekty marketingu:

- a) pojęcie marketingu,
- b) struktura marketingu,
- c) planowanie, organizowanie i kontrola działalności marketingowej,
- d) marketing w wybranych obszarach działalności, w tym działalność organizacji niedochodowych,
- e) badania marketingowe,
- f) reklama jako element marketingu,
- g) środki akcydensowe.

MODUŁ V. EDUKACJA ZDROWOTNA W PROMOCJI ZDROWIA**1. Cel modułu**

Przygotowanie pielęgniarki do roli promotora i edukatora zdrowia społeczności lokalnej.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) wyjaśnić znaczenie metodyki w edukacji zdrowotnej;
- 2) planować edukację zdrowotną opartą na prawidłowo sformułowanych celach i strategii nauczania;
- 3) stosować planowanie kierunkowe, wynikowe i metodyczne w edukacji zdrowotnej;
- 4) dobierać odpowiednie formy i metody edukacji zdrowotnej w zależności od potrzeb;
- 5) określać środki dydaktyczne do prowadzenia edukacji zdrowotnej;
- 6) dokonać ewaluacji programów edukacyjnych;
- 7) modyfikować programy edukacji zdrowotnej;
- 8) stosować indywidualizację w edukacji zdrowotnej.

3. Treści nauczania:

- 1) dobór i formułowanie celów edukacji zdrowotnej:
 - a) rola i znaczenie działania celowego,
 - b) cele ogólne, operacyjne i szczegółowe,
 - c) taksonomia celów,
 - d) operacjonalizacja celów;
- 2) planowanie w pracy edukatora zdrowia:
 - a) rola i znaczenie planowania,
 - b) planowanie kierunkowe,
 - c) planowanie wynikowe,
 - d) planowanie metodyczne;
- 3) dobór tematów edukacji zdrowotnej w oparciu o analizę danych epidemiologicznych, demograficznych i zagrożeń zdrowotnych społeczności lokalnej;
- 4) strategie nauczania w edukacji zdrowotnej:
 - a) strategia nauczania przez rozwiązywanie problemów (wykorzystanie metod nauczania: pogadanka problemowa, metoda sytuacyjna, giełda pomysłów na wybrane tematy),
 - b) strategia nauczania przez przeżywanie (wykorzystanie metod: inscenizacja, dialog na wybrane tematy),
 - c) strategia nauczania przez działanie (wykorzystanie metod: pokaz, demonstracja, ćwiczenie na wybrane tematy),
 - d) strategia nauczania przez badanie (wykorzystanie metod: dyskusja, metoda przypadku na wybrane tematy),
 - e) strategia multimedialna (wykorzystanie pakietu multimedialnego na temat np. Profilaktyka chorób układu krążenia — wykorzystanie podręcznika audiowizualnego na wybrane tematy),
 - f) wady i zalety omawianych metod;

- 5) narzędzia i metody sprawdzania wyników edukacji zdrowotnej:
 - a) dobór metod ewaluacji,
 - b) testy, ankiety,
 - c) skala postaw (Likerta).

VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej

1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:

- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów.

2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:

- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa;
- 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej lub w dziedzinie pokrewnej;
- 3) posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny odpowiadającą dziedzinie pielęgniarstwa będącej przedmiotem specjalizacji;
- 4) posiadają wykształcenie wyższe mające zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.

Załącznik nr 21

RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA RODZINNEGO DLA POŁOŻNYCH**I. Cel kształcenia**

Przygotowanie położnej do profesjonalnego sprawowania opieki nad rodziną zdrową i rodziną z problemami zdrowotnymi, a zwłaszcza nad kobietą ciężarną, rodzącą, położnicą i jej dzieckiem w pierwszym miesiącu życia.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 1 010 godzin dydaktycznych.
2. Łączna liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.

3. Łączna liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 680 godzin, w tym: część teoretyczna 315 godzin, część praktyczna 365 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

1. Określać obszary współpracy interdyscyplinarnej zespołu podstawowej opieki zdrowotnej.
2. Określać zasady współpracy z grupami samopomocy, wolontariuszami i organizacjami pozarządowymi.

3. Tworzyć sieć wsparcia społecznego na terenie wykonywanej praktyki.

4. Opracowywać programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób, szczególnie chorób narządu rodowego i piersi.

5. Wskazać metody pracy i metody edukacyjne do realizacji opracowanych programów.

6. Organizować ośrodki doradczo-konsultacyjne.

7. Realizować i dokonywać oceny udzielanych porad dla odbiorcy indywidualnego i zbiorowego.

8. Opracowywać pakiety tematyczne materiałów informacyjnych i środków dydaktycznych na potrzeby poradnictwa.

9. Współpracować ze środkami masowego przekazu w tworzeniu programów edukacyjnych.

10. Prowadzić czynne poradnictwo na temat planowania rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych metod planowania rodziny.

11. Organizować poradnictwo przedciążowe.

12. Kształtować i wzmacniać u kobiet ciężarnych zachowania prozdrowotne.

13. Dokonać oceny ryzyka położniczego według karty oceny zdrowia kobiety ciężarnej.

14. Przyjmować porody siłami natury w domu.

15. Sprawować profesjonalną opiekę pielęgniarsko-położniczą nad kobietą ciężarną, rodzącą, położnicą i ze schorzeniami ginekologicznymi.

16. Udzielać porad pielęgnacyjnych w zakresie ciąży, porodu i połogu.

17. Diagnostyzować sytuację społeczną i stan zdrowia kobiety i jej rodziny.

18. Opracowywać schematy i standardy postępowania pielęgnacyjnego.

19. Monitorować działania w zakresie środowiskowej opieki położniczej.

20. Opracować kryteria oceny jakości świadczeń.

21. Stosować metody wewnętrznej poprawy jakości.

22. Dokumentować proces pielęgnowania.

23. Prowadzić sprawozdawczość medyczną za pomocą dostępnych metod.

IV. Plan nauczania

Lp.	MODUŁ	Teoria — liczba godzin	STAŻ		Łączna liczba godzin
			placówka	liczba godzin	
I	Podstawy poradnictwa	15	—	—	15
II	Planowanie rodziny w różnych okresach jej rozwoju	45	Poradnia rodzinna	35	80
III	Problemy życia seksualnego	30	Poradnia pomocy rodzinie lub centrum pomocy dziecku i rodzinie	35	65
IV	Organizacja i prowadzenie szkoły dla rodziców	30	Szkoła dla rodziców ¹⁾	15	45
V	Opieka w wybranych problemach położniczych	90	Oddział położniczo-noworodkowy Oddział ciąży powikłanej Sala porodowa ²⁾ Pracownia ultrasonograficzna	35 35 70 35	265
VI	Specyfika pracy położnej rodzinnej	60	Praktyka położnej rodzinnej	70	130
VII	Edukacja dzieci i młodzieży	45	Gabinet promocji zdrowia	35	80
Łączna liczba godzin		315		365	680

¹⁾ Szkoła dla rodziców 15 godzin — zajęcia powinny odbywać się w placówce realizującej pełny program szkoły dla rodziców w czasie nie krótszym niż 8 tygodni.

²⁾ 50 % czasu przeznaczony na realizację stażu w sali porodowej można przeznaczyć na odbycie stażu w praktyce indywidualnej/grupowej położnej rodzinnej lub lekarza rodzinnego.

V. Program nauczania**MODUŁ I. PODSTAWY PORADNICTWA****1. Cel modułu**

Przygotowanie położnej do samodzielnego i profesjonalnego prowadzenia doradztwa i konsultacji.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) wyjaśnić pojęcia: problem, porada (bezpośrednia, pośrednia);
- 2) określić cele poradnictwa;
- 3) omówić funkcję i zakres działań poradnictwa;
- 4) scharakteryzować koncepcje poradnictwa;
- 5) określić zasady poradnictwa;
- 6) wskazać cechy dobrego doradcy i uzasadnić ich wpływ na przebieg procesu poradniczego;
- 7) rozpoznać sytuacje problemowe;
- 8) określić działania położnej rodzinnej w dziedzinie poradnictwa.

3. Treści nauczania:

- 1) podstawowe pojęcia w poradnictwie — porada, sytuacja problemowa, problem, potrzeba;
- 2) cele, funkcje i zakres działań poradnictwa;
- 3) koncepcje poradnictwa — poradnictwo dyrektywne, liberalne, dialogowe i interakcyjne,
- 4) zasady poradnictwa:
 - a) właściwe rozpoznawanie potrzeb,
 - b) indywidualne podejście do osoby radzącej się i jej problemu;
- 5) cechy dobrego doradcy;
- 6) poradnictwo — zakres działań położnej rodzinnej;
- 7) poradnictwo w zakresie zdrowia.

MODUŁ II. PLANOWANIE RODZINY W RÓŻNYCH OKRESACH JEJ ROZWOJU**1. Cel modułu**

Przygotowanie położnej do prowadzenia czynnego poradnictwa w zakresie przygotowania rodziny do pełnienia funkcji prokreacyjnej.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) scharakteryzować etapy planowania rodziny;
- 2) wyjaśnić psychospołeczny aspekt rodziny;
- 3) scharakteryzować metody i środki planowania rodziny;
- 4) doradzać kobietom w wyborze metody i środków planowania rodziny w zależności od ich stanu zdrowia, wieku i sytuacji życiowej;
- 5) omówić wady i zalety różnych metod i środków planowania rodziny;
- 6) interpretować cykl miesięczkowy w różnych sytuacjach zdrowotnych i życiowych kobiety;
- 7) rozpoznawać objawy płodności w różnych sytuacjach zdrowotnych i życiowych kobiety;
- 8) scharakteryzować zaburzenia rozrodczości;
- 9) omówić przyczyny, diagnozowanie i leczenie niepłodności;
- 10) stworzyć programy przygotowujące małżonków (partnerów) do zapłodnienia pozaustrojowego;
- 11) określić standardy opieki nad małżonkami (partnerami) z problemami niepłodności;
- 12) współpracować z zespołem terapeutycznym podejmującym opiekę nad partnerami z problemem niepłodności;
- 13) rozwiązywać problemy etyczne zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej;
- 14) wspierać emocjonalnie i informacyjnie partnerów w sytuacjach trudnych;
- 15) omówić przyczyny powodujące poronienia nawykowe, porody przedwczesne i wady rozwojowe płodu;
- 16) scharakteryzować organizację poradnictwa genetycznego;
- 17) przedstawić metody diagnostyczne stosowane w poradnictwie genetycznym;
- 18) określić wskazania do przeprowadzenia badań genetycznych.

3. Treści nauczania:

- 1) planowanie rodziny — etapy planowania rodziny:
 - a) planowanie małżeństwa, rodziny,
 - b) planowanie diety rodziny,
 - c) planowanie funkcji rodziny;
- 2) psychospołeczny aspekt rodziny;
- 3) planowanie poczęć:
 - a) naturalne metody sterowania płodnością,
 - b) hormonalne środki antykoncepcyjne,

- c) domaciczne środki antykoncepcyjne,
- d) prezerwatywa,
- e) błona pochwowa,
- f) chemiczne środki antykoncepcyjne;
- 4) zalety, wady i skuteczność różnych metod antykoncepcyjnych;
- 5) płodność w różnych sytuacjach zdrowotnych i życiowych kobiety:
 - a) płodność po porodzie,
 - b) płodność po odstawieniu antykoncepcji hormonalnej i usunięciu wkładki domacicznej,
 - c) płodność w okresie premenopauzy;
- 6) zaburzenia rozrodczości:
 - a) zmniejszona płodność,
 - b) niepłodność — przyczyny, diagnostyka i leczenie;
- 7) klasyfikacja niepłodności:
 - a) niepłodność kobieca,
 - b) niepłodność męska,
 - c) niepłodność na tle zaburzeń psychicznych i seksualnych;
- 8) rola położnej w diagnozowaniu i leczeniu niepłodności małżeńskiej;
- 9) zakres i metody edukacji małżeństw (par) z problemem niepłodności;
- 10) zapłodnienie pozaustrojowe:
 - a) aspekt etyczno-moralny,
 - b) program przygotowujący małżeństwa do zapłodnienia pozaustrojowego;
- 11) zapobieganie niepłodności;
- 12) trudności w urodzeniu zdrowego dziecka:
 - a) poronienia nawykowe,
 - b) porody przedwczesne,
 - c) wady rozwojowe płodu;
- 13) poradnictwo genetyczne:
 - a) podstawy genetyki,
 - b) dziedziczenie chorób,
 - c) prenatalna diagnostyka genetyczna,
 - d) organizacja poradnictwa genetycznego.

MODUŁ III. PROBLEMY ŻYCIA SEKSUALNEGO

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do rozpoznawania i udzielania pomocy w sytuacjach przemocy seksualnej i innych patologii seksualnych.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) scharakteryzować problemy życia seksualnego;
- 2) omówić przyczyny problemów życia seksualnego;
- 3) rozpoznawać objawy zaburzeń i patologii seksualnych;
- 4) omówić czynniki powodujące zaburzenia i patologie seksualne;
- 5) wskazać instytucje i grupy wsparcia dla rodzin, w których występuje przemoc i patologia seksualna;
- 6) wskazać zagrożenia płynące z prostytucji;
- 7) współpracować z innymi osobami i instytucjami w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 8) omówić metody leczenia zaburzeń i patologii seksualnych.

3. Treści nauczania:

- 1) zagadnienia współżycia seksualnego w różnych okresach życia;
- 2) problemy życia seksualnego — oziębłość seksualna, niedostosowanie seksualne, impotencja, bolesne stosunki;
- 3) przyczyny i objawy problemów życia seksualnego;
- 4) wybrane zagadnienia z zaburzeń i patologii seksualnych — homoseksualizm, ekshibicjonizm, sadyzm, masochizm, współżycie grupowe, gwałt, prostytucja;
- 5) etiologia zaburzeń i patologii seksualnych:
 - a) czynniki kulturowe i środowiskowe,
 - b) czynniki patogenne,
 - c) czynniki organiczne, w tym narkotyki, alkohol;
- 6) przemoc seksualna w rodzinie — molestowanie seksualne, stosunki kazirodczne, wykorzystywanie seksualne kobiet;
- 7) rozpoznawanie problemów seksualnych;
- 8) leczenie zaburzeń i patologii seksualnych:
 - a) leczenie farmakologiczne,
 - b) leczenie psychoterapią,
 - c) leczenie socjoterapią.

MODUŁ IV. ORGANIZACJA I PROWADZENIE SZKOŁY DLA RODZICÓW

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do zorganizowania i prowadzenia zajęć szkoły dla rodziców.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) opracować założenia organizacyjne szkoły dla rodziców;
- 2) opracować program szkoły dla rodziców;
- 3) zapewnić skuteczną reklamę i nabór kandydatów;
- 4) zaplanować i realizować proces nauczania-uczenia się, adekwatny do założeń programowych i potrzeb uczestników;
- 5) zaplanować i realizować specjalny program szkoły dla rodziców w przypadku ciąży powikłanej;
- 6) udzielać wsparcia emocjonalnego i informacyjnego;
- 7) aktywizować do samoopieki;
- 8) komunikować się z uczestnikami zajęć;
- 9) oceniać jakość realizowanego programu i przebieg zajęć.

3. Treści nauczania:

- 1) cele i zadania szkoły dla rodziców;
- 2) założenia organizacyjne tworzenia szkoły dla rodziców;
- 3) wyposażenie placówki;
- 4) wybrane zagadnienia z dziedziny marketingu;
- 5) organizacja pracy w szkole dla rodziców — podział na grupy w zależności od rozwoju i czasu trwania ciąży;
- 6) budowanie programów z uwzględnieniem treści:
 - a) higiena psychiczna i fizyczna okresu ciąży,
 - b) teorie przywiązania,
 - c) poród aktywny,
 - d) rola osoby towarzyszącej w prawidłowym i powikłanym przebiegu porodu,
 - e) ćwiczenia ogólnokształtujące i specjalne,
 - f) program promocji karmienia naturalnego,
 - g) inicjatywa Szpitala Przyjaznego Dziecku,
 - h) wspomaganie laktacji,
 - i) zaburzenia laktacji,
 - j) opieka nad niemowlęciem,
 - k) rozwój niemowlęcia i małego dziecka,
 - l) psychiczne i fizyczne zagadnienia okresu połogu,
 - m) metody sterowania płodnością;

7) realizacja i ewaluacja programu szkoły dla rodziców;

8) proces kształcenia w szkole dla rodziców:

- a) pojęcie i charakterystyka uczestnika,
- b) cele edukacji,
- c) metody realizacji programu,
- d) zasady kształcenia dorosłych,
- e) formy pracy,
- f) środki dydaktyczne.

MODUŁ V. OPIEKA W WYBRANYCH PROBLEMACH POŁOŻNICZYCH

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do sprawowania wszechstronnej i ciągłej opieki nad kobietą (i jej rodziną) w ciąży o przebiegu fizjologicznym, w czasie porodu i połogu oraz pełnienia roli propagatora zdrowia i nauczyciela zdrowego stylu życia.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) realizować opiekę pielęgniarsko-położniczą nad kobietą w fizjologicznym przebiegu ciąży;
- 2) monitorować stan ogólny i położniczy kobiety ciężarnej;
- 3) monitorować rozwój i stan zdrowia dziecka (wykonywać i interpretować między innymi badania ultrasonograficzne — USG i kardiograficzne — KTG);
- 4) wdrażać ciężarne i ich otoczenie do samoopieki;
- 5) wpływać na kształtowanie postaw rodzicielskich i wspierać w sytuacjach trudnych;
- 6) promować zdrowy styl życia;
- 7) przygotować kobietę i jej otoczenie do odbycia porodu;
- 8) sporządzać plan opieki przy współudziale kobiety i jej rodziny;
- 9) ustalić stopień ryzyka i prognozować przebieg ciąży;
- 10) zapobiegać wystąpieniu powikłań poprzez podejmowanie stosownych działań zgodnie z kompetencjami;
- 11) przyjmować porody fizjologiczne z uwzględnieniem różnych pozycji rodzącej;
- 12) scharakteryzować stany zagrożenia zdrowia i życia w okresie ciąży, porodu i połogu;

- 13) ocenić jakość opieki okołoporodowej;
- 14) opracować standardy opieki nad kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą;
- 15) otoczyć specjalnym programem opieki kobiety z grupy ryzyka społecznego;
- 16) zorganizować samodzielną praktykę;
- 17) współdziałać z innymi przedstawicielami zawodów medycznych i niemedycznych.

3. Treści nauczania:

1) monitorowanie przebiegu ciąży:

- a) metody rozpoznawania wczesnej ciąży,
- b) badanie fizykalne i ocena stanu zdrowia kobiety ciężarnej,
- c) ustalanie stopnia ryzyka (położnicze, demograficzno-społeczne),
- d) częstość i charakter wizyt kontrolnych,
- e) obliczanie przypuszczalnego terminu porodu,
- f) promowanie zdrowego stylu życia w ciąży,
- g) badania laboratoryjne i diagnostyczne oraz interpretacja wyników;

2) monitorowanie stanu zdrowia i rozwoju dziecka:

- a) badanie USG i interpretacja wyników,
- b) liczba płodów,
- c) wiek ciąży,
- d) usytuowanie płodu w macicy,
- e) ocena budowy i dojrzałości płodu,
- f) ocena lokalizacji i dojrzałości łożyska,
- g) ilość płynu owodniowego,
- h) metody kliniczne (pomiar) — ocena ruchów płodu,
- i) metody biofizyczne — KTG (interpretacja zapisów);

3) poradnictwo i edukacja zdrowotna kobiety ciężarnej i jej rodziny:

- a) psychospołeczne problemy okresu ciąży,
- b) nauka samoopieki,
- c) higiena psychiczna i fizyczna,
- d) aktywność kobiety ciężarnej, w tym seksualna;

4) przybliżanie obrazu dziecka w świadomości kobiety:

- a) dialog matki z dzieckiem,
- b) kształtowanie postaw rodzicielskich;

5) przygotowanie rodziny do odbycia porodu:

- a) poród rodzinny w warunkach szpitalnych,

- b) poród rodzinny w warunkach domowych,
- c) kwalifikowanie kobiet do porodu domowego;

6) prowadzenie porodu domowego:

- a) zabezpieczenie sprzętu i środków,
- b) przygotowanie psychiczne rodzącej i rodziny do porodu,
- c) sytuacje nagłe — nieprzewidziane — sposoby postępowania,
- d) aktywna praca położnej w trakcie trwania porodu,
- e) naturalne sposoby łagodzenia bólu,
- f) wybór pozycji rodzącej podczas porodu,
- g) alternatywne sposoby prowadzenia porodu,
- h) kontakt fizyczny i psychiczny matki z dzieckiem,
- i) badanie fizykalne i ocena stanu noworodka;

7) szczepienia ochronne noworodków;

8) postępowanie w przypadku urodzenia się noworodka w złym stanie;

9) postępowanie w wybranych sytuacjach wiktających ciążę i poród:

- a) ciąża młodocianych,
- b) ciąża mnoga,
- c) cięcie cesarskie;

10) opieka położnej nad rodzącą, jej dzieckiem i mężem w przypadku współistnienia chorób matki — choroby matki zależne od ciąży, choroby matki niezależne od ciąży;

11) rola położnej w sytuacji niepełnosprawności matki;

12) połóg — zmiany w życiu kobiety i jej rodziny po urodzeniu pierwszego i kolejnego dziecka:

- a) akceptacja rodzeństwa — rola położnej,
- b) problemy związane z połogiem,
- c) problemy psychologiczne związane z macierzyństwem,
- d) utrata dziecka lub wada wrodzona u dziecka,
- e) dziecko z wadami rozwojowymi;

13) stany zagrożenia zdrowia i życia w okresie ciąży, porodu i połogu — działania położnej;

14) współpraca z lekarzem rodzinnym;

15) jakość opieki w praktyce położnej rodzinnej:

- a) organizacja samodzielnej praktyki położnej rodzinnej,
- b) tworzenie standardów opieki położniczej,
- c) ocena skuteczności działań własnych,

- d) monitorowanie jakości opieki, ewaluacja jakości opieki,
- e) współpraca z innymi przedstawicielami zawodów medycznych i niemedycznych.

MODUŁ VI. SPECYFIKA PRACY POŁOŻNEJ RODZINNEJ

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do świadczenia opieki w stanie zdrowia i choroby kobiety oraz jej rodziny.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) określić obszary pracy położnej z rodziną;
- 2) omówić główne założenia będące podstawą opieki nad zdrowiem rodziny;
- 3) wdrażać model współpracy z rodziną;
- 4) scharakteryzować zadania położnej rodzinnej w relacji z rodziną, wynikające z definicji zdrowia;
- 5) rozpoznać w rodzinie czynniki podlegające i niepodlegające modyfikacji;
- 6) wykonać zapis rodzinnego występowania chorób i zaplanować działania promocyjne i profilaktyczne;
- 7) scharakteryzować deficyt opieki i omówić jego przyczyny;
- 8) omówić typy relacji opiekuńczych w rodzinie (korzystnych i niekorzystnych dla osoby chorej);
- 9) określić wydolność opiekuńczo-pielęgniacyjną rodziny i omówić sposoby praktycznego ich wykorzystania przez położną;
- 10) omówić specyfikę pracy położnej w rodzinach osób chorych;
- 11) omówić zadania położnej w opiece nad pacjentami będącymi nosicielami wirusa Human Immunodeficiency Virus (HIV) oraz chorymi na zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS);
- 12) wyłonić różnice i podobieństwa zadań położnej w zależności od rodzaju choroby;
- 13) scharakteryzować zadania położnej wynikające z pracy z rodziną uzależnioną od alkoholu i środków psychotropowych;
- 14) opracowywać standardy opieki.

3. Treści nauczania:

- 1) wiedza o środowisku społecznym jako składniku nauk związanych ze zdrowiem człowieka:
 - a) rodzina jako podmiot pracy położnej, obszary pielęgniarskiej pracy z rodziną,

- b) modele współpracy z rodziną,
- c) zadania położnej rodzinnej w zależności od przyjętej definicji zdrowia;

- 2) pielęgniarska diagnoza rodzinna do celów profilaktyki i promocji zdrowia w pracy położnej:
 - a) diagnoza rodzinna do celów profilaktyki i promocji zdrowia w rodzinach osób zdrowych,
 - b) pojęcie zdrowia rodziny, jego obszary i wskaźniki na rzecz osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych;
- 3) zadania położnej rodzinnej w sytuacji choroby i niepełnosprawności w środowisku domowym;
- 4) wydolność rodziny w zakresie sprawowania samoopieki i opieki nad chorym;
- 5) zastosowanie procesu pielęgnowania w pracy położnej z rodziną:
 - a) etapy procesu pielęgnowania, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej,
 - b) zasady pracy z rodziną;
- 6) praca położnej w rodzinach, w których występują schorzenia, w tym:
 - a) padaczka,
 - b) reumatoidalne zapalenie stawów,
 - c) stwardnienie rozsiane (SM),
 - d) cukrzyca,
 - e) choroby układu krążenia (miażdżyca, zawał, nadciśnienie tętnicze),
 - f) choroby psychiczne,
 - g) schorzenia neurologiczne (udar),
 - h) choroby o niepomyślnym rokowaniu,
 - i) inne;
- 7) rola położnej w pracy z rodziną uzależnioną od alkoholu i innych środków psychotropowych;
- 8) problemy rodzin uzależnionych od alkoholu;
- 9) zadania położnej w opiece nad pacjentami będącymi nosicielami wirusa HIV oraz chorymi na AIDS;
- 10) standardy postępowania położnej we wczesnym wykrywaniu chorób i w opiece nad rodziną:
 - a) charakterystyka, cechy standardów, kryteria oceny standardów,
 - b) monitorowanie jakości w oparciu o kryteria standardów.

MODUŁ VII. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do prowadzenia edukacji w zakresie zachowań prozdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem aspektów rozwoju seksualnego.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) omówić problemy związane z okresem dojrzewania seksualnego młodzieży;
- 2) nauczyć dziewczęta obserwacji cyklu miesięczkowego;
- 3) wskazać objawy i przyczyny zaburzeń występujących w wieku dojrzewania, takich jak anoreksja, bulimia;
- 4) prowadzić czynne poradnictwo w zakresie edukacji seksualnej wśród młodzieży;
- 5) współpracować z psychologiem i grupą terapeutyczną;
- 6) uświadomić młodzieży ewentualne konsekwencje wynikające z wczesnego podejmowania kontaktów seksualnych;
- 7) przygotować programy edukacyjne dostosowane do wieku dzieci i młodzieży;
- 8) współpracować z rodzicami i wychowawcami;
- 9) przygotować młodzież do pełnienia ról rodzicielskich;
- 10) kształtować wśród młodzieży postawy odpowiedzialności za siebie i potomstwo;
- 11) udzielać wsparcia i informacji młodzieży w sprawach trudnych;
- 12) propagować odpowiedzialne postawy seksualne;
- 13) współpracować z młodzieżą ze środowisk zagrożonych narkomanią i patologią społeczną;
- 14) wdrażać programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży zapobiegające narkomanii.

3. Treści nauczania:

- 1) dojrzewanie seksualne dzieci i młodzieży;
- 2) edukacja młodzieży w zakresie problemów wieku dojrzewania:
 - a) cykl miesięczkowy w okresie dojrzewania,
 - b) zaburzenia cyklu miesięczkowego,
 - c) obserwacja zmian w organizmie podczas cyklu miesięczkowego,
 - d) przemiana materii a żywienie młodzieży,
 - e) zaburzenia pokarmowe: anoreksja, bulimia;
- 3) choroby przenoszone drogą płciową, zakażenie wirusem HIV;
- 4) zagadnienia obyczajowe w świetle obowiązującego prawa — pornografia, „moda na seks” — seks w mediach;

- 5) wybrane zagadnienia aktywności seksualnej młodzieży:

- a) inicjacja seksualna,
- b) wczesne podejmowanie życia seksualnego (odpowiedzialność za siebie i partnera),
- c) masturbacja, petting,
- d) dziewictwo,
- e) wczesne rodzicielstwo — dojrzałość emocjonalna do pełnienia ról rodzicielskich;

- 6) problemy wynikające z wczesnego podjęcia współżycia seksualnego;

- 7) edukacja seksualna młodzieży;

- 8) programy edukacyjne dla młodzieży szkolnej;

- 9) wpływ formalnych i nieformalnych grup na postawy i zachowania młodzieży;

- 10) praca z młodzieżą ze środowisk zagrożonych narkomanią i patologią społeczną;

- 11) grupy wsparcia i samopomocy dla młodzieży ze środowisk zagrożonych narkomanią i patologią społeczną;

- 12) zapobieganie narkomanii i patologii społecznej.

VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej

1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:

- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;

2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:

- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra położnictwa;
- 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego dla położnych, położniczego, ginekologicznego;
- 3) posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny odpowiadającą dziedzinie pielęgniarstwa będącej przedmiotem specjalizacji;
- 4) posiadają ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.

Załącznik nr 22

**RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PROMOCJI ZDROWIA
I EDUKACJI ZDROWOTNEJ DLA POŁOŻNYCH**

I. Cel kształcenia

Celem specjalizacji w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dla położnych jest przygotowanie do profesjonalnych działań promocyjnych i prewencyjnych oraz uzyskanie tytułu specjalisty w tej dziedzinie.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 976 godzin dydaktycznych.

2. Łączna liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.

3. Łączna liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 646 godzin, w tym: zajęcia teoretyczne 210 godzin, zajęcia praktyczne 436 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

1. Gromadzić, analizować i interpretować dane dotyczące zagrożeń zdrowia i życia kobiety we wszystkich okresach jej życia.

2. Rozpoznawać potrzeby kobiety i jej otoczenia w zakresie szeroko rozumianej promocji i prewencji.

3. Planować i realizować działania promocyjne w odniesieniu do kobiety we wszystkich okresach jej życia.

4. Prowadzić szkolenia z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki i prewencji (pierwotnej oraz wtórnej) dla pielęgniarek i położnych oraz innych członków zespołu terapeutycznego.

5. Nadzorować działania innych położnych prowadzących zajęcia z zakresu promocji zdrowia, prewencji, profilaktyki i edukacji zdrowotnej.

6. Przekazywać posiadaną wiedzę, w tym wiedzę na temat szeroko rozumianych skutków zaniedbań w zakresie promocji zdrowia kobiety.

7. Dostosować działania promocyjne oraz profilaktyczne prewencji pierwotnej i wtórnej do miejsca, czasu i sytuacji, w jakiej znajduje się odbiorca; ocenić trafność tych poczynań.

8. Motywować jednostkę do stosowania prewencji pierwotnej i wtórnej w przypadkach zaistniałej już sytuacji.

9. Motywować podopiecznych do zachowań prozdrowotnych.

10. Podejmować skuteczną współpracę ze środowiskami wspierającymi zdrowie i działającymi na rzecz umacniania zdrowia i prewencji wtórnej.

11. Podejmować decyzje i dokonywać wyborów w sprawach zdrowia.

12. Projektować i wdrażać własne programy promocyjne.

13. Kierować działaniami zespołów promujących zdrowie.

14. Organizować konferencje naukowe i promocyjne.

15. Przygotować artykuł do prasy z dziedziny promocji zdrowia.

16. Przygotować materiały informacyjne na potrzeby edukacji zdrowotnej.

17. Ocenić działania własne i rezultaty działań zespołu ds. promocji zdrowia.

18. Stosować elementy badań metodologicznych w pracy promotora zdrowia.

IV. Plan nauczania

Lp.	MODUŁ	Teoria — liczba godzin	STAŻ		Łączna liczba godzin
			placówka	liczba godzin	
1	2	3	4	5	6
I	Wybrane aspekty organizacji i zarządzania w promocji zdrowia	30	Ośrodek promocji zdrowia Stacja sanitarno-epidemiologiczna	70 70	170
II	Psychologiczny kontekst promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	30	—	—	30

1	2	3	4	5	6
III	Socjologiczny kontekst promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	40	Grupy wsparcia	16	56
IV	Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna w praktyce położniczej	60	Oddział położniczy i poradnia laktacyjna Oddział patologii ciąży	70 70	200
V	Edukacja zdrowotna w zakresie problemów ginekologicznych	50	Praktyka położnej rodzinnej i poradnia „K” Oddział ginekologiczny	70 70	190
Łączna liczba godzin		210		436	646

V. Program nauczania

MODUŁ I. WYBRANE ASPEKTY ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA W PROMOCJI ZDROWIA

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do opracowywania i realizacji programów oraz efektywnego zarządzania w zakresie promocji zdrowia.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) realizować założenia Narodowego Programu Zdrowia;
- 2) działać zgodnie ze strategiami promocji zdrowia;
- 3) wdrożyć strategie kształcenia w przygotowywaniu działań edukacyjnych;
- 4) ustalić problemy zdrowotne w środowisku lokalnym i krajowym;
- 5) podejmować działania motywujące środowisko w zakresie umacniania zdrowia;
- 6) scharakteryzować modele programów promocji zdrowia;
- 7) budować programy promocji zdrowia według poznanych schematów (modeli);
- 8) inicjować tworzenie i wdrażanie programów promocyjnych;
- 9) planować zadania w zakresie profilaktyki I stopnia, II stopnia, III stopnia;
- 10) wykorzystać modele programów promocji zdrowia na potrzeby środowiska;
- 11) redagować pisma promocyjne;
- 12) przekazywać wiedzę promocyjną;
- 13) przeprowadzać szkolenia dla promoterek zdrowia w zakresie merytorycznym i metodycznym;

14) poprowadzić sesję szkoleniową, korzystając z dostępnych środków dydaktycznych;

15) uczestniczyć w organizowaniu konferencji naukowych i promocyjnych;

16) nawiązywać współpracę z przedstawicielami różnych instytucji, w tym pozarządowych;

17) omówić zasady finansowania promocji zdrowia;

18) pozyskiwać sponsorów;

19) określić rolę i zadania koordynatora do spraw promocji zdrowia;

20) koordynować działalność zespołu do spraw promocji zdrowia;

21) zorganizować ośrodek promocji zdrowia lub gabinet promocji zdrowia;

22) inicjować, planować i zarządzać działaniami w zakresie promocji zdrowia;

23) prowadzić ewaluację podjętych działań promocyjnych.

3. Treści nauczania:

- 1) promocja zdrowia:
 - a) Narodowy Program Zdrowia i polityka zdrowotna,
 - b) edukacja zdrowotna społeczeństwa,
 - c) działania i strategie promocji zdrowia,
 - d) rola środków masowego przekazu;
- 2) modele programów promocji zdrowia:
 - a) model planowania ABC,
 - b) model działania środowisk wspierających (SESAME),
 - c) model PRECEDE-PROCEED,
 - d) model planowania według Barbary Woynarowskiej, Marii Sokotowskiej;

- 3) adoptowanie modeli programów promocji zdrowia:
 - a) matryca do planowania działań z zakresu promocji zdrowia,
 - b) model Systemowej Opieki Zdrowotnej Neumana;
- 4) strategie działań w pracy promotora zdrowia:
 - a) rozpoznawanie potrzeb środowiska w zakresie umacniania zdrowia,
 - b) planowanie,
 - c) programowanie,
 - d) motywacja środowiska,
 - e) wdrażanie,
 - f) animacja środowiska na rzecz promocji zdrowia,
 - g) monitoring,
 - h) koordynowanie działalnością w tym zakresie,
 - i) ewaluacja,
 - j) współpraca międzysektorowa,
 - k) koszty działalności,
 - l) udział w tworzeniu polityki zdrowotnej;
- 5) systemy promocji zdrowia na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym:
 - a) międzysektorowy zespół do spraw promocji zdrowia,
 - b) krajowy, wojewódzki, regionalny ośrodek promocji zdrowia,
 - c) ośrodek (gabinet) promocji zdrowia na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej,
 - d) koordynator (specjalista) do spraw promocji zdrowia w zakładzie pracy,
 - e) dział lub sekcja promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w stacjach sanitarno-epidemiologicznych;
- 6) sposoby i źródła pozyskiwania środków na promocję zdrowia:
 - a) fundacje i stowarzyszenia wspierające działania w zakresie promocji zdrowia,
 - b) ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.),
 - c) budżet centralny, budżet wojewódzki, powiatowy, miejski, gminny,
 - d) Narodowy Fundusz Zdrowia,
 - e) sponsorzy;
- 7) organizacja biura (ośrodka) promocji zdrowia;
- 8) zarządzanie biurem (ośrodkiem) promocji zdrowia.

MODUŁ II. PSYCHOLOGICZNY KONTEKST PROMOCJI ZDROWIA I EDUKACJI ZDROWOTNEJ

1. Cel modułu

Przygotowanie do rozpoznawania i pokonywania barier w efektywnym komunikowaniu się w pracy promotora zdrowia.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) wykorzystać umiejętności sprawnego komunikowania się;
- 2) dbać o dobry przepływ informacji w pracy zespołu interdyscyplinarnego;
- 3) analizować komunikowanie się matka — dziecko;
- 4) stosować metodę video interaction training (VIT);
- 5) pomagać w trudnych emocjonalnie sytuacjach;
- 6) dobierać rodzaj pomocy stosownie do oczekiwań;
- 7) przekonać podopiecznych do postępowania właściwego z punktu widzenia ich zdrowia;
- 8) podtrzymywać w podopiecznych poczucie własnej wartości i współodpowiedzialności za swoje zdrowie;
- 9) kształtować poczucie koherencji u siebie i odbiorców;
- 10) organizować grupy wsparcia, w tym matek karmiących, amazoнок, grupę menopauzalną;
- 11) uczestniczyć w procesach podejmowania decyzji, dokonywania wyborów w sprawach zdrowia;
- 12) motywować podopiecznych do zachowań służących zdrowiu;
- 13) zapobiegać zespołowi wypalenia zawodowego.

3. Treści nauczania:

- 1) psychologia zdrowia:
 - a) psychologia zdrowia jako dziedzina zastosowań praktycznych,
 - b) wpływ osobowości na zdrowie i chorobę,
 - c) psychologiczne czynniki predysponujące do zdrowia i choroby,
 - d) poczucie koherencji i jego wpływ na zdrowie;
- 2) skuteczne komunikowanie się:
 - a) spójność komunikowania się (komunikaty werbalne i pozawerbalne),
 - b) poradnictwo telefoniczne,
 - c) analizowanie komunikacji obserwowanej w sytuacjach zawodowych,

- d) metoda video interaction training (VIT) w prewencji psychopatologii dziecięcej i profilaktyce zaburzeń więzi matka—dziecko,
 - e) proces doradzania jako zaawansowany poziom komunikacji,
 - f) analizowanie zaburzonych relacji w zespołach interdyscyplinarnych;
- 3) pomoc psychologiczna:
- a) pomaganie w rozwoju osobistym,
 - b) pomaganie w dokonywaniu świadomych wyborów dotyczących zdrowia,
 - c) wzbudzanie motywacji do wdrażania zachowań służących zdrowiu,
 - d) grupy wsparcia, cele i zasady funkcjonowania,
 - e) położna jako inicjator grup wsparcia,
 - f) wsparcie dla położnych (zapobieganie zespołowi wypalenia zawodowego),
 - g) pokonywanie barier psychologicznych.
- 10) podejmować skuteczną współpracę ze środowiskami wspierającymi zdrowie i stowarzyszeniami działającymi na rzecz umacniania zdrowia i prewencji wtórnej;
 - 11) tworzyć narzędzia badawcze do oceny zjawisk społecznych wpływających na zdrowie i chorobę;
 - 12) dokonywać oceny potrzeb zdrowotnych jednostek i grup ludzi;
 - 13) ustalać standardy, planować i zarządzać zmianami;
 - 14) włączać się w proces zarządzania ryzykiem;
 - 15) ocenić pracę własną i dokonać jej ewaluacji;
 - 16) korzystać z opracowań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), opracowań badań naukowych, wiedzy zawartej w internecie.

MODUŁ III. SOCJOLOGICZNY KONTEKST PROMOCJI ZDROWIA I EDUKACJI ZDROWOTNEJ

1. Cel modułu

Poznanie zagadnień z dziedziny socjologii, które umożliwią położnej włączyć się w procesy zmian i pozwolą uwzględnić je w procesie edukacyjnym.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) omówić wpływ funkcjonowania rodziny na zdrowie jej członków;
- 2) opracowywać programy mające na celu pomoc rodzinom dysfunkcyjnym;
- 3) włączać się w działalność opiekuńczą wobec rodzin niemających możliwości wywiązywania się ze swych funkcji;
- 4) promować zdrowie w rodzinach dotkniętych uzależnieniami;
- 5) formułować programy edukacyjne dotyczące rodzin, których członkowie są uzależnieni bądź zagrożeni uzależnieniem;
- 6) scharakteryzować rolę położnej w realizacji programów dotyczących uzależnień i patologii społecznych;
- 7) wykazywać zależność między poziomem życia a zdrowiem;
- 8) stosować pozytywne socjotechniki w promowaniu zdrowia;
- 9) zinterpretować społeczne uwarunkowania choroby;

3. Treści nauczania:

- 1) funkcje rodziny a zdrowie i choroba:
 - a) zdrowie dziecka w rodzinie,
 - b) poziom życia poszczególnych rodzin a różnice w zapotrzebowaniu na edukację,
 - c) różnice w możliwościach realizowania zdrowego stylu życia,
 - d) rodzina dysfunkcyjna jako szczególny podmiot oddziaływań edukacyjnych ze strony różnych środowisk społecznych;
- 2) zadania położnej w ograniczaniu patologii społecznej:
 - a) wpływ uzależnień na prokreację,
 - b) różne formy pomocy dla uzależnionych od alkoholu,
 - c) możliwości włączania się położnej w różne programy zapobiegające uzależnieniom lub zwalczające uzależnienia,
 - d) zespół dziecka maltretowanego — zapobieganie,
 - e) rola położnej w udzielaniu pomocy rodzinom;
- 3) elementy socjologii medycyny:
 - a) funkcjonowanie placówek opieki zdrowotnej a promowanie zdrowia społeczeństwa,
 - b) położna jako reprezentant interesów kobiety, jej dziecka, rodziny,
 - c) socjotechniki stosowane w celu wywarcia wpływu na zachowania zdrowotne podopiecznych,
 - d) socjologiczno-prawne aspekty dokumentacji;
- 4) nowe tendencje w organizacji pracy instytucji medycznych:
 - a) tworzenie standardów w celu podniesienia jakości opieki (standardy w promocji zdrowia i edukacji medycznej),

- b) zarządzanie ryzykiem jako rozwiązanie, które może obniżyć koszty ewentualnych procesów prawnych, lecz musi podnieść jakość usług,
 - c) planowanie i wdrażanie zmian;
- 5) elementy metodologii badań socjologicznych:
- a) podstawowe pojęcia z dziedziny metodologii badań socjologicznych,
 - b) konstruowanie ankiety, rodzaje pytań,
 - c) zbieranie i opracowywanie materiałów badawczych,
 - d) dokonywanie oceny potrzeb zdrowotnych,
 - e) model do oceny potrzeb zdrowotnych,
 - f) przydatność badań socjologicznych w pracy promotora zdrowia;
- 6) praca edukacyjna położnej z grupami szczególnego ryzyka:
- a) alkoholicy,
 - b) narkomani,
 - c) zakażeni wirusem Human Immunodeficiency Virus (HIV).

MODUŁ IV. PROMOCJA ZDROWIA I EDUKACJA ZDROWOTNA W PRAKTYCE POŁOŻNICZEJ

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do organizowania promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w praktyce położniczej.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) oceniać poziom realizacji inicjatywy Bezpieczne Macierzyństwo;
- 2) propagować położnictwo koncentrujące się na kobiecie;
- 3) dokonać oceny potrzeb zdrowotnych kobiet w wieku rozrodczym;
- 4) edukować rodzinę w zakresie zachowań prozdrowotnych;
- 5) konstruować modele racjonalnego żywienia dla kobiety w ciąży i w porożu;
- 6) koordynować działania personelu w zakresie przygotowania ciężarnych i położnic do samoopieki;
- 7) przygotowywać personel do działań prewencyjnych i edukacyjnych;
- 8) rozpoznać potrzeby psychiczne ciężarnych, rodzących, położnic;

- 9) wspierać kobietę w sytuacjach trudnych;
- 10) wyznaczać zadania dotyczące edukowania rodziców w dziedzinie pielęgnowania zdrowia ich dzieci;
- 11) zrealizować sesję szkoleniową;
- 12) oceniać efekty swoich działań edukacyjnych, modyfikować je w razie potrzeby;
- 13) koordynować organizację szkół rodzenia;
- 14) promować karmienie piersią;
- 15) podjąć działania zmierzające do przezwyciężenia trudności emocjonalnych matek;
- 16) kształtować świadome postawy rodzicielskie;
- 17) propagować zdrowy styl życia społeczeństwa.

3. Treści nauczania:

- 1) edukacja w nowoczesnym położnictwie:
 - a) angażowanie kobiety w proces decyzyjny,
 - b) edukacja sposobem na eliminowanie czynników ryzyka lub minimalizowanie zagrożeń (skutków),
 - c) edukacja jako jedna z form opieki nad ciężarną i jej rodziną,
 - d) dokonywanie oceny potrzeb zdrowotnych kobiet objętych opieką (przed planowanym poczęciem, w ciąży, w porożu);
- 2) Bezpieczne Macierzyństwo — program edukacyjny:
 - a) planowanie promocji zdrowia w opiece położniczej,
 - b) prewencja pierwotna i prewencja wtórna w opiece położniczej,
 - c) angażowanie środowiska kobiety w program Bezpiecznego Macierzyństwa;
- 3) promocja zdrowego stylu życia — wpływ na zdrowie kobiety i jej potomstwa:
 - a) poradnictwo w zakresie racjonalnego żywienia,
 - b) zapobieganie nadwadze i niedowadze jako czynnik ryzyka w ciąży, porodzie, porożu,
 - c) propagowanie aktywności fizycznej,
 - d) używki a zdrowie;
- 4) znaczenie karmienia naturalnego dla zdrowia przyszłych pokoleń:
 - a) zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczące karmienia piersią,
 - b) najczęstsze przyczyny zaburzeń laktacji,
 - c) wskazania i możliwości relaktacji,
 - d) kodeks marketingu produktów zastępujących mleko kobiece;

- 5) psychologiczne aspekty okresu okołoporodowego:
 - a) problemy psychologiczne kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu,
 - b) problemy emocjonalne kobiet w ciąży,
 - c) rodzaje pomocy stosowanej wobec kobiet (i ich rodzin) przeżywających stratę dziecka,
 - d) rozpoznawanie potrzeb rodziny w okresie okołoporodowym,
 - e) rola położnej w rozpoznawaniu czynników ryzyka depresji poporodowej oraz zapobieganiu im,
 - f) psychozy,
 - g) kształtowanie świadomych postaw rodzicielskich.

MODUŁ V. EDUKACJA ZDROWOTNA W ZAKRESIE PROBLEMÓW GINEKOLOGICZNYCH

1. Cel modułu

Przygotowanie do działań edukacyjnych dla personelu pielęgniarsko-położniczego. Przekazywanie i stosowanie wiedzy promocyjnej, prewencyjnej i profilaktycznej pacjentkom z problemami ginekologicznymi.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) gromadzić, analizować i interpretować dane dotyczące powstawania i istnienia poszczególnych jednostek chorobowych, dotyczących kobiety we wszystkich okresach życia;
- 2) oceniać i porównywać sytuację epidemiologiczną Polski z innym krajami, w odniesieniu do schorzeń ginekologicznych;
- 3) rozpoznawać zapotrzebowanie na profesjonalną działalność promocyjno-profilaktyczną;
- 4) zgromadzić istniejące materiały promocyjne mające zastosowanie w profilaktyce chorób ginekologicznych;
- 5) przygotować plan możliwych do wdrożenia oddziaływań;
- 6) planować i realizować szeroko rozumianą działalność promocyjną w odniesieniu do kobiety w różnych okresach życia;
- 7) uzgadniać sposoby współpracy z pozostałym personelem medycznym i niemedycznym;
- 8) przekazywać wiedzę z zakresu promocji zdrowia, prewencji pierwotnej i wtórnej innym pielęgniarkom, położnym i innym członkom zespołu terapeutycznego;
- 9) oceniać skuteczność podejmowanych działań promocyjnych i edukacyjnych krótko- i długofalowo-

wych oraz wyciągać wnioski celem doskonalenia działań;

- 10) podejmować działania edukacyjne z uwzględnieniem możliwych do zastosowania pomocy i narzędzi promocyjnych;
- 11) edukować w zakresie samobadania piersi;
- 12) motywować pacjentki do wykonywania badań przesiewowych;
- 13) skorelować plan procesu pielęgnowania z planem działań prewencyjnych;
- 14) współpracować w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia ze środowiskiem nauczania i wychowania;
- 15) promować zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodzin;
- 16) włączać się w kształtowanie świadomych zachowań seksualnych młodzieży;
- 17) wdrożyć najlepsze metody dokumentowania pracy promocyjnej.

3. Treści nauczania:

- 1) potrzeby edukacyjne kobiet ze schorzeniami ginekologicznymi:
 - a) edukacja w zakresie samopielęgnacji,
 - b) uwarunkowania psychologiczne w okresie okołoporodowym,
 - c) promocja zdrowego stylu życia;
- 2) profilaktyka chorób nowotworowych narządu rodowego i piersi:
 - a) edukacja w zakresie samobadania piersi,
 - b) badania przesiewowe;
- 3) charakterystyka okresu menopauzy:
 - a) psychika kobiety w okresie menopauzy,
 - b) funkcjonowanie organizmu kobiety w okresie przekwitania;
- 4) rola i zadania położnej w zakresie działań promocyjnych i prewencyjnych:
 - a) kształcenie personelu medycznego w zakresie skutecznego oddziaływania promocyjnego i edukacyjnego na podopiecznych,
 - b) sposoby nawiązywania współpracy ze środowiskiem nauczania i wychowania,
 - c) włączanie personelu niemedycznego, odpowiedzialnego za wychowanie młodzieży w działalność promocyjną;
- 5) najczęściej stosowane metody i narzędzia pracy promocyjnej.

VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej

1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:

- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;

2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie bę-

dącej przedmiotem specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:

- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra położnictwa;
- 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej lub w dziedzinie pokrewnej;
- 3) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny odpowiadającej dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji;
- 4) posiadają wykształcenie wyższe mające zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.

Załącznik nr 23

RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA GINEKOLOGICZNEGO DLA POŁOŻNYCH

I. Cel kształcenia

Przygotowanie położnej do sprawowania specjalistycznej opieki ginekologiczno-pielęgniarskiej nad kobietą w różnych okresach życia.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 955 godzin dydaktycznych.

2. Łączna liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.

3. Łączna liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 625 godzin, w tym: część teoretyczna 345 godzin, część praktyczna 280 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

1. Przedstawić założenia wskazanych strategii i inicjatyw międzynarodowych w promowaniu zdrowia kobiet.

2. Opracować i wdrażać programy promujące zdrowie.

3. Przygotować i realizować programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży na temat dojrzewania;

4. Sprawować opiekę położniczą nad kobietą w różnych okresach jej życia.

5. Przygotować kobiety do badań diagnostycznych stosowanych w ginekologii oraz posiadać umiejętność interpretowania wyników.

6. Przygotować kobiety do prowadzenia samo-observacji we wszystkich okresach życia w celu wczesnego wykrywania i likwidacji czynników ryzyka.

7. Prowadzić czynne poradnictwo dla kobiet ze schorzeniami ginekologicznymi, zakażonych wirusem human immunodeficiency virus (HIV) oraz chorych na zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS).

8. Doradzać kobietom w wyborze metod i środków antykoncepcyjnych.

9. Scharakteryzować problemy osób z niepłodnością.

10. Udzielać wsparcia osobom z problemem niepłodności.

11. Wyjaśnić pojęcia norm i patologii seksualnej oraz omówić czynniki wpływające na ukształtowanie postaw seksualnych.

12. Scharakteryzować zaburzenia i patologie seksualne.

13. Współuczestniczyć w terapii patologii seksualnych.

14. Analizować i zapobiegać problemom kobiet wykorzystywanych seksualnie.

15. Omówić aktywność seksualną kobiet z uwzględnieniem problemów wynikających z współistnienia chorób i niepełnosprawności.

16. Przygotować pacjentki do zabiegów operacyjnych wykonywanych w ginekologii.

17. Pielęgnować oraz wspierać pacjentki przed i po operacjach ginekologicznych.

18. Zapobiegać powikłaniom związanym z zabiegiem operacyjnym.

19. Scharakteryzować przyczyny i rodzaje chorób nowotworowych narządów płciowych i piersi.

20. Scharakteryzować różne metody leczenia chorób nowotworowych.

21. Wykonywać badanie fizykalne umożliwiające wczesne wykrywanie chorób piersi.

22. Motywować kobiety do samobadania piersi.

23. Pielęgnować, wspierać pacjentki przed i po zabiegach chemioterapii i radioterapii.

24. Współpracować z rodziną pacjentki poddanej terapii.

25. Ułatwić pacjentkom kontakt z klubem „amazonek”.

26. Zaplanować współpracę z rodziną pacjentki.

27. Umożliwić zaspokojenie potrzeb duchowych bez względu na wyznanie.

28. Trwać przy umierającej i wspierać ją.

29. Udzielać wsparcia rodzinie i uszanować żalobę.

30. Współpracować z zespołem terapeutycznym w procesie rehabilitacji.

31. Kierować własnym rozwojem zawodowym.

32. Planować i prowadzić doskonalenie zawodowe położnych.

33. Współuczestniczyć w opracowywaniu i wdrażaniu standardów postępowania w pielęgniarstwie ginekologicznym.

34. Współuczestniczyć w badaniach naukowych.

35. Współpracować z osobami i instytucjami wspierającymi leczenie onkologiczne.

IV. Plan nauczania

Lp.	MODUŁ	Teoria — liczba godzin	STAŻ		Łączna liczba godzin
			placówka	liczba godzin	
I	Współczesne kierunki opieki nad kobietą	30	—	—	30
II	Specjalistyczna opieka położnej w poszczególnych okresach życia kobiety	60	Poradnia dla kobiet	35	95
III	Wybrane problemy ginekologiczne — rola i zadania położnej	90	Oddział ginekologii zachowawczej Oddział ginekologii operacyjnej Poradnia ginekologii wieku rozwojowego	35 35 35	195
IV	Wybrane zagadnienia z seksuologii	75	Poradnia rodzinna	70	145
V	Wybrane zagadnienia z onkologii ginekologicznej	90	Klinika nowotworów narządów płciowych żeńskich Klinika nowotworów piersi	35 35	160
Łączna liczba godzin		345		280	625

V. Program nauczania

MODUŁ I. WSPÓŁCZESNE KIERUNKI OPIEKI NAD KOBIETĄ

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do wartościowania współczesnych problemów wynikających z opieki nad kobietą.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) przedstawić założenia wskazanych strategii i inicjatyw międzynarodowych w promowaniu zdrowia kobiet;
- 2) zanalizować realizację dyrektyw Unii Europejskiej dotyczących wykonywania zawodu położnej;

- 3) uzasadnić doniosłość inicjatyw Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczących programów promujących zdrowie;
- 4) prowadzić działania profilaktyczne chorób ginekologicznych;
- 5) przedstawić stanowisko dotyczące wspomagania rozrodu człowieka;
- 6) określić funkcje organizacji i stowarzyszeń zawodowych dla rozwoju zawodu położnej;
- 7) prognozować własny udział i rozwój zawodowy w kontekście zmieniającej się opieki położniczo-ginekologicznej;
- 8) współpracować z różnymi specjalistami;
- 9) zinterpretować uwarunkowania pracy i świadczeń położnej.

3. Treści nauczania:

- 1) zdrowie kobiet:
 - a) inicjatywy i strategię międzynarodowe dotyczące ochrony i promocji zdrowia kobiet,
 - b) system i programy zmierzające do ochrony i potęgowania zdrowia kobiet: zwiększenie dostępu do usług, informacji i pomocy, wspieranie grup, organizacji i instytucji działających na rzecz kobiet, promowanie i rozpowszechnianie informacji dotyczących badań w dziedzinie zdrowia kobiet, finansowanie ochrony zdrowia kobiet, przeciwdziałanie chorobom przenoszonym drogą płciową i zakażeniu HIV, potęgowanie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego kobiet, idea bezpiecznego macierzyństwa, redukcja przemocy wobec kobiet, problem aborcji w świetle różnych wyznań, kierunki rozwoju poradnictwa dla kobiet i poradnictwa rodzinnego, zadania położnej w promowaniu zdrowia kobiet i w profilaktyce schorzeń ginekologicznych;
- 2) wybrane zagadnienia z dziedziny bioetyki i praw człowieka:
 - a) wspomaganie rozrodu ludzi,
 - b) klonowanie istoty ludzkiej,
 - c) inżynieria genetyczna,
 - d) eksperymenty naukowe dotyczące ludzi,
 - e) prawa pacjenta,
 - f) prawa kobiet;
- 3) rozwój i promowanie zawodu położnej:
 - a) model opieki sprawowany przez położną w kontekście nowoczesnego położnictwa i ginekologii,
 - b) współpraca różnych specjalistów w opiece położniczo-ginekologicznej,
 - c) uwarunkowania jakości pracy położnej,

- d) działalność stowarzyszeń i organizacji zawodowych w Polsce,
- e) współpraca z międzynarodowymi stowarzyszeniami położnych.

MODUŁ II. SPECJALISTYCZNA OPIEKA POŁOŻNEJ W POSZCZEGÓLNYCH OKRESACH ŻYCIA KOBIETY

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do pełnienia roli doradcy, konsultanta w różnych okresach życia kobiety.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) uzasadnić rolę położnej w opiece nad kobietą w różnych okresach jej życia;
- 2) scharakteryzować zmiany hormonalne w różnych okresach życia kobiety;
- 3) przedstawić specyfikę okresów życia kobiety;
- 4) scharakteryzować uwarunkowania występowania wad rozwojowych u kobiet;
- 5) uczestniczyć w diagnozowaniu i leczeniu wybranych wad rozwojowych narządu rodowego;
- 6) różnicować problemy ginekologiczne kobiet w wieku rozrodczym;
- 7) wyjaśnić specyfikę okresu przekwitania;
- 8) prowadzić edukację zdrowotną;
- 9) prowadzić edukację dzieci i młodzieży dotyczącą okresu dojrzewania i wynikających z tego okresu problemów;
- 10) przedstawić zalety i wady różnych metod sterowania płodnością;
- 11) edukować kobietę w zakresie planowania poczęć;
- 12) scharakteryzować problemy osób z niepłodnością;
- 13) udzielać wsparcia osobom z problemem niepłodności.

3. Treści nauczania:

- 1) zmiany hormonalne w okresie noworodkowym, niemowlęcym i dziecięcym;
- 2) charakterystyka okresu dojrzewania (pokwitania): dojrzewanie biologiczne, dojrzewanie psychiczne;
- 3) problemy okresu dojrzewania:
 - a) przedwczesne dojrzewanie,
 - b) opóźnione dojrzewanie,
 - c) brak dojrzewania,

- d) zaburzenia miesiączkowania,
 - e) krwawienie międzymiesiączkowe u młodocianych — przyczyny i leczenie;
 - 4) rola i zadania położnej w edukacji dzieci i młodzieży;
 - 5) programy edukacyjne z zakresu dojrzwania;
 - 6) okres dojrzalosci:
 - a) endokrynologia cyklu miesiączkowego,
 - b) zaburzenia miesiączkowania,
 - c) zespół napięcia przedmiesiączkowego,
 - d) bolesne miesiączkowanie;
 - 7) specyfika okresu przekwitania i starości:
 - a) etapy okresu przekwitania spowodowane zmianami hormonalnymi,
 - b) zespół klimakteryczny — objawy, leczenie,
 - c) zespół pokastracyjny — objawy, leczenie;
 - 8) rola i zadania położnej w opiece nad kobietą w różnych okresach życia;
 - 9) sytuacje trudne w życiu kobiety — wsparcie położnej;
 - 10) sterowanie płodnością:
 - a) naturalne metody sterowania płodnością,
 - b) hormonalne środki antykoncepcyjne,
 - c) domaciczne środki antykoncepcyjne,
 - d) mechaniczne środki antykoncepcyjne,
 - e) chemiczne środki antykoncepcyjne,
 - f) ubezpłodnienie;
 - 11) wady i zalety różnych metod sterowania płodnością;
 - 12) edukacja kobiet w zakresie planowania poczęcia (unikanie niechcianej ciąży);
 - 13) wady wrodzone narządów płciowych:
 - a) etiologia wad narządów płciowych,
 - b) wady jajników,
 - c) wady macicy i pochwy,
 - d) wady zewnętrznych narządów płciowych;
 - 14) zaburzenia genetyczne: obojnactwo, zaburzenia cielesno-płciowe;
 - 15) leczenie wad wrodzonych — rola i zadania położnej;
 - 16) problemy kobiet z wadami wrodzonymi;
 - 17) niepłodność:
 - a) charakterystyka czynników uniemożliwiających zajście w ciążę,
 - b) diagnostyka i leczenie niepłodności,
 - c) rola położnej w diagnozowaniu i leczeniu niepłodności,
 - d) wsparcie osób z problemem niepłodności;
 - 18) zapłodnienie pozaustrojowe: aspekty etyczne i moralne.
- ### MODUŁ III. WYBRANE PROBLEMY GINEKOLOGICZNE — ROLA I ZADANIA POŁOŻNEJ
- #### 1. Cel modułu
- Przygotowanie położnej do sprawowania profesjonalnej opieki nad kobietą z wybranymi problemami ginekologicznymi.
- #### 2. Wykaz umiejętności wynikowych
- W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:
- 1) scharakteryzować metody badań diagnostycznych stosowanych w ginekologii;
 - 2) interpretować wyniki badań;
 - 3) przedstawić etiopatogenezę oraz objawy chorób ginekologicznych;
 - 4) pielęgnować pacjentki z chorobami ginekologicznymi;
 - 5) scharakteryzować choroby narządów płciowych u dziewczynek;
 - 6) przygotować dziewczynki do badań ginekologicznych;
 - 7) konstruować programy edukacyjne i profilaktyczne związane z chorobami przenoszonymi drogą płciową;
 - 8) scharakteryzować rodzaje operacji ginekologicznych;
 - 9) przygotować pacjentki do zabiegów operacyjnych;
 - 10) pielęgnować pacjentki z problemami urologicznymi;
 - 11) rozpoznawać stany nagłe w ginekologii.
- #### 3. Treści nauczania:
- 1) badania stosowane w ginekologii: cytodiagnostyka, kolposkopia, histeroskopia, laparoscopia, diagnostyka endokrynologiczna, diagnostyka genetyczna;
 - 2) problemy ginekologiczne kobiet (etiologia, patofizjologia): krwawienia, bóle, świąd, upławy;
 - 3) choroby narządów płciowych u dziewczynek: stany zapalne, urazy, ciała obce, zaburzenia rozwojowe i hormonalne;

- 4) zakażenia i zapalenia narządów płciowych u kobiet:
 - a) zapalenia narządów rodnych, przyczyny i leczenie,
 - b) zakażenia przenoszone drogą kontaktów płciowych,
 - c) zakażenia wirusem HIV;
 - 5) rola i zadania położnej w profilaktyce chorób infekcyjnych;
 - 6) opieka położnej nad kobietą zarażoną wirusem HIV;
 - 7) problemy kobiet z zaburzeniami statyki narządów płciowych;
 - 8) urologia ginekologiczna: rola i zadania położnej w opiece nad kobietą z problemami urologicznymi;
 - 9) rodzaje operacji ginekologicznych:
 - a) laparoscopia,
 - b) operacje wykonywane drogą pochwową,
 - c) operacje na sromie,
 - d) inne zabiegi ginekologiczne;
 - 10) przygotowanie psychofizyczne pacjentek do zabiegu operacyjnego — rola położnej;
 - 11) pielęgnowanie pacjentek po zabiegach operacyjnych;
 - 12) sposoby łagodzenia napięcia, lęku i bólu;
 - 13) rehabilitacja pooperacyjna z uwzględnieniem rodzaju i specyfiki zabiegu;
 - 14) stany nagłe i zagrożenia życia w ginekologii: krwotoki, ciąża ektopowa, poronienia, wstrząs;
 - 15) rola i zadania położnej w sytuacji zagrożenia życia.
- 3) scharakteryzować rodzaje patologii seksualnych;
 - 4) omówić czynniki wywołujące dewiacje seksualne;
 - 5) rozpoznać problemy partnerów oraz skierować ich do specjalisty;
 - 6) scharakteryzować aktywność seksualną w różnych okresach życia człowieka;
 - 7) określić przyczyny wczesnej aktywności seksualnej dzieci i młodzieży;
 - 8) scharakteryzować problemy psychologiczne związane z aktywnością seksualną przy współistniejących chorobach i niepełnosprawności;
 - 9) scharakteryzować problemy kobiet wykorzystywanych seksualnie;
 - 10) współpracować w terapii patologii seksualnych;
 - 11) scharakteryzować sposoby leczenia zaburzeń seksualnych.

3. Treści nauczania:

- 1) podstawowe terminy stosowane w seksuologii — granice norm seksualnych i patologii;
- 2) mechanizmy regulujące funkcje seksualne;
- 3) modele seksualności człowieka;
- 4) psychospołeczne podłoże seksualności człowieka:
 - a) kulturowo-obyczajowe podłoże seksualności,
 - b) moda na seks,
 - c) pornografia,
 - d) grupy rówieśnicze;
- 5) edukacja młodzieży w zakresie prawidłowych postaw seksualnych;
- 6) aktywność seksualna w różnych okresach życia kobiety:
 - a) seksualność dzieci i młodzieży,
 - b) aktywność seksualna w ciąży,
 - c) aktywność seksualna w wieku przekwitania i starszym,
 - d) aktywność seksualna po operacjach ginekologicznych,
 - e) aktywność seksualna przy określonych chorobach i niepełnosprawnościach;
- 7) wpływ pierwszego kontaktu seksualnego na kształtowanie zachowań seksualnych;
- 8) problemy wynikające z wczesnego rozpoczęcia współżycia seksualnego;
- 9) problemy kobiet związane z aktywnością seksualną;

MODUŁ IV. WYBRANE ZAGADNIENIA Z SEKSUOLOGII

1. Cel modułu

Poznanie seksualności człowieka we wszystkich fazach życia i pomaganie w utrzymaniu zdrowia seksualnego.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) zinterpretować pojęcie normy i patologii seksualnej;
- 2) rozpoznać potrzeby podopiecznych i zaplanować edukację w zakresie prawidłowych postaw seksualnych;

- 10) problemy życia seksualnego: oziębłość seksualna, niedostosowanie seksualne, bolesne stosunki, pochwica;
- 11) przyczyny oraz objawy problemów życia seksualnego;
- 12) czynniki powodujące zaburzenia i patologię seksualną:
 - a) czynniki kulturowo-środowiskowe,
 - b) czynniki psychologiczne,
 - c) czynniki organiczne, w tym alkohol, narkotyki;
- 13) wybrane zagadnienia zaburzeń i patologii seksualnej: homoseksualizm, współżycie grupowe, prostytucja;
- 14) sposoby rozpoznawania zaburzeń i patologii społecznej;
- 15) sposoby leczenia zaburzeń i patologii seksualnej: leczenie farmakologiczne, psychoterapia, socjoterapia;
- 16) przemoc seksualna: gwałt, stosunki kazirodcze, wykorzystywanie seksualne kobiet;
- 17) problemy kobiet wykorzystywanych seksualnie;
- 18) rola i zadania położnej w opiece nad kobietą wykorzystywaną seksualnie, zgwałconą;
- 19) współdziałanie położnej w terapii kobiet wykorzystywanych seksualnie.
- 8) mobilizować do działań rehabilitacyjnych po zabiegu;
- 9) wykonać badanie piersi i nauczyć pacjentkę samobadania;
- 10) motywować pacjentki do comiesięcznego badania piersi;
- 11) wyjaśnić przyczyny obrzęku limfatycznego;
- 12) przeprowadzić ćwiczenia i masaż ułatwiający odpływ chłonki;
- 13) zinterpretować reakcje psychiczne pacjentek po zabiegu mastektomii;
- 14) wspierać emocjonalnie kobiety po zabiegu mastektomii;
- 15) doradzić w zakresie stylu życia po zabiegach leczniczych;
- 16) scharakteryzować skutki uboczne leczenia i wskazać możliwości ich łagodzenia;
- 17) scharakteryzować leki stosowane w chemioterapii, sposoby podawania i objawy uboczne;
- 18) wskazać grupy wsparcia;
- 19) stosować metody łagodzenia bólu;
- 20) umożliwić zaspokojenie potrzeby opieki duchowej bez względu na wyznanie;
- 21) udzielić wsparcia rodzinie w okresie żałoby.

MODUŁ V. WYBRANE ZAGADNIENIA Z ONKOLOGII GINEKOLOGICZNEJ

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do sprawowania kompleksowej opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodnego i piersi.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) kształtować wzorzec zdrowego trybu życia;
- 2) wyodrębnić grupy ryzyka zachorowania na nowotwór;
- 3) scharakteryzować rodzaje nowotworów i określić rokowanie;
- 4) scharakteryzować sposoby leczenia w zależności od rodzaju zmiany;
- 5) zaplanować i wdrożyć proces pielęgnowania pacjentki z określonym rodzajem nowotworu;
- 6) wskazać kobietom odpowiednie badania profilaktyczne;
- 7) nawiązać kontakt z pacjentką przed i po zabiegu operacyjnym;

3. Treści nauczania:

- 1) epidemiologia oraz etiologia chorób nowotworowych narządów płciowych żeńskich i piersi;
- 2) wykrywanie i rozpoznawanie chorób nowotworowych;
- 3) profilaktyka chorób nowotworowych:
 - a) wczesna diagnostyka nowotworów (stany przedrakowe),
 - b) programy edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia, higieny życia;
- 4) nowotwory narządów płciowych żeńskich:
 - a) nowotwory szyjki macicy,
 - b) nowotwory trzonu macicy,
 - c) nowotwory jajnika,
 - d) nowotwory pochwy,
 - e) nowotwory sromu,
 - f) nowotwory jajowodów;
- 5) sposoby leczenia nowotworów narządów płciowych żeńskich:
 - a) leczenie operacyjne,

- b) radioterapia,
 - c) chemioterapia,
 - d) immunoterapia;
- 6) powikłania i działania uboczne związane z leczeniem nowotworów;
- 7) środki ostrożności przy pracy z materiałem promieniotwórczym (skażenie, zgon w czasie napromieniowania);
- 8) okresy półtrwania izotopów i drogi ich wydalania;
- 9) leki stosowane w chemioterapii:
- a) wskazania i przeciwwskazania do chemioterapii,
 - b) sposoby podawania leków w chemioterapii,
 - c) działania uboczne,
 - d) edukacja i wsparcie kobiet w trakcie chemioterapii;
- 10) pielęgnowanie pacjentki z nowotworami narządów płciowych z uwzględnieniem specyfiki pielęgnowania przed i po terapii;
- 11) współpraca z rodziną pacjentki poddanej terapii;
- 12) epidemiologia i etiologia nowotworów piersi;
- 13) rola położnej w nauce samobadania piersi;
- 14) wczesna diagnostyka: mammografia, termografia, biopsja, badanie ultrasonograficzne (USG), tomografia komputerowa (TG);
- 15) objawy i metody leczenia chorób nowotworowych piersi;
- 16) mastektomia:
- a) przygotowanie do mastektomii,
 - b) pielęgnowanie po mastektomii,
 - c) rehabilitacja kobiet po mastektomii,
 - d) wpływ zabiegu mastektomii na stan psychiczny kobiet,
 - e) wsparcie kobiet po mastektomii,
 - f) sposoby protezowania i rodzaje protez,
 - g) opieka nad pacjentką po odtworzeniu piersi,
 - h) zasady i cele działania klubu „Amazonki”;
- 17) rehabilitacja kobiet po operacji nowotworu piersi;
- 18) chora z zaawansowanym procesem nowotworowym — faza terminalna:
- a) organizacja opieki z zaspokojeniem potrzeb biopsychospołecznych,
 - b) sposoby pielęgnowania chorych z uwzględnieniem objawów chorobowych pochodzących z poszczególnych układów,
 - c) problem bólu, leczenie farmakologiczne i niefarmakologiczne,
 - d) opieka paliatywna;
- 19) znaczenie i sposoby udzielania pomocy psychologicznej:
- a) choroba jako stres,
 - b) ogólne zasady wsparcia psychicznego chorych i ich rodzin,
 - c) ocena stanu psychicznego chorych,
 - d) łagodzenie emocji ujemnych związanych z otrzymaniem niepomyślnego diagnozy,
 - e) przygotowanie psychiczne pacjentki do różnych form terapii i walki z nowotworem,
 - f) znaczenie grup wsparcia w rehabilitacji fizycznej i psychicznej pacjentek z chorobą nowotworową,
 - g) problemy psychiczne kobiet „okaleczonych” leczeniem chirurgicznym chorób nowotworowych,
 - h) znaczenie pozytywnego myślenia dla powrotu do zdrowia,
 - i) wsparcie rodzin po zgonie najbliższych,
 - j) techniki relaksacyjne,
 - k) metody łagodzenia niepokoju, lęku, bólu.
- ## VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej
1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:
- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
 - 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
 - 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:
- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa, magistra położnictwa;
 - 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego, w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego;
 - 3) posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny odpowiadającą dziedzinie pielęgniarstwa będącej przedmiotem specjalizacji;
 - 4) posiadają ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.

Załącznik nr 24

RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA POŁOŻNICZEGO DLA POŁOŻNYCH

I. Cel kształcenia

Przygotowanie położnej do sprawowania kompleksowej, ciągłej i samodzielnej opieki położniczej nad rodziną w okresie prokreacji.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 1 095 godzin dydaktycznych.

2. Łączna liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.

3. Łączna liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 765 godzin, w tym: część teoretyczna 435 godzin, część praktyczna 330 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

1. Przedstawić rolę i zadania opieki przedkoncepcyjnej w przygotowaniu do odpowiedzialnego rodzicielstwa.

2. Opisać koncepcje i modele promocji zdrowia.

3. Określić cele, zadania i metody oddziaływań edukacyjnych na młodzież i rodziców.

4. Omówić formy, metody i środki przygotowania rodziny oczekującej dziecka do porodu naturalnego: w poradni dla kobiet (K), szkole dla rodziców lub w toku indywidualnej opieki położniczej.

5. Opisać zasady opieki nad rodzicami w okresie prokreacji.

6. Przedstawić zasady samodzielnej, zindywidualizowanej i ciągłej opieki położniczej nad ciężarną, rodzącą, położnicą z dzieckiem i jej mężem zgodnie z aktualną wiedzą.

7. Określić standardy opieki profesjonalnej w fizjologicznym i patologicznym przebiegu ciąży, porodu i połogu.

8. Scharakteryzować aktualne metody postępowania pielęgnacyjno-leczniczego w przebiegu ciąży, porodu i połogu w przypadku współistnienia chorób matki.

9. Wskazać nowoczesne metody diagnostyczne stosowane w położnictwie.

10. Wyjaśnić zasady komunikowania się interpersonalnego i wspierania psychicznego rodziców w sytuacjach typowych oraz trudnych emocjonalnie lub nieprzewidywanych.

11. Rozpoznawać problemy młodzieży i rodziców w opiece przedkoncepcyjnej oraz podejmować stosowne działania edukacyjne.

12. Uczestniczyć w profilaktyce i promocji zdrowia młodzieży i rodziców.

13. Współuczestniczyć w realizacji opieki nad małżonkami z problemem niepłodności.

14. Opracować program szkoły dla rodziców lub program opieki indywidualnej oraz formy, metody i środki jego realizacji w toku przygotowania rodziców do świadomego rodzicielstwa.

15. Planować zgodnie ze standardami opiekę położniczą i sprawować ją samodzielnie nad ciężarną, rodzącą, położnicą, jej dzieckiem i mężem w prawidłowo przebiegającej ciąży, porodzie, połogu oraz przy dobrym stanie dziecka.

16. Współdziałać w zespole terapeutycznym — podejmującym opiekę nad ciężarną, rodzącą, położnicą, jej dzieckiem, mężem — w przypadku patologii przebiegu porodu lub zaburzeń w stanie zdrowia dziecka, zgodnie z aktualną wiedzą.

17. Zapobiegać powikłaniom w przebiegu ciąży, porodu i połogu ze strony matki i dziecka, podejmując stosowne działania.

18. Współpracować z zespołem terapeutycznym i interdyscyplinarnym w sprawowaniu opieki nad rodzącą i jej mężem w przypadku współistnienia chorób matki.

19. Organizować pracę własną i podległego zespołu.

20. Monitorować jakość opieki na podstawie kryteriów standardów.

21. Planować i realizować działania edukacyjne w stosunku do rodziców i personelu medycznego.

22. Prowadzić dokumentację procesu pielęgnowania.

23. Podejmować działania diagnostyczne i interpretować ich wyniki.

24. Wykorzystywać najnowsze osiągnięcia nauki i techniki.

25. Współuczestniczyć w prowadzeniu badań naukowych na rzecz rozwoju zawodu, podnoszenia jakości opieki położniczej i jej upowszechniania.

26. Samodzielnie podejmować decyzje zgodnie z kompetencjami położnej.

27. Komunikować się z rodzicami w okresie prokreacji.

28. Wspierać psychicznie rodziców lub samotną matkę w sytuacjach typowych, trudnych emocjonalnie i nieprzewidywanych.

29. Rozwiązywać trudne problemy etyczne zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej.

30. Integrować środowisko zawodowe poprzez aktywne uczestnictwo w działalności organizacji i stowarzyszeń zawodowych oraz towarzystw naukowych.

IV. Plan nauczania

Lp.	MODUŁ	Teoria — liczba godzin	STAŻ		Łączna liczba godzin
			placówka	liczba godzin	
I	Współczesne kierunki opieki nad kobietą	15	—	—	15
II	Organizacja i prowadzenie Szkoły dla rodziców	30	Szkoła dla rodziców	15	45
III	Opieka nad rodziną w okresie prokreacji	130	Poradnia K lub Poradnia planowania rodziny Oddział rozrodczości Oddział perinatologii lub ciąży powikłanej Oddział intensywnego nadzoru prenatalnego	35 35 35 35	270
IV	Opieka nad rodzącą, jej dzieckiem i mężem	130	Blok porodowy z salą porodów rodzinnych	70	200
V	Opieka nad położnicą, jej dzieckiem i mężem	130	Oddział położniczo-noworodkowy Oddział intensywnej opieki położniczej Oddział intensywnej opieki neonatologicznej	35 35 35	235
Łączna liczba godzin		435		330	765

V. Program nauczania

MODUŁ I. WSPÓŁCZESNE KIERUNKI OPIEKI NAD KOBIETĄ

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do wartościowania współczesnych problemów w opiece nad kobietą.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) przedstawić założenia wskazanych strategii i inicjatyw międzynarodowych w promowaniu zdrowia kobiet;
- 2) zanalizować realizację dyrektyw Unii Europejskiej dotyczących wykonywania zawodu położnej;
- 3) uzasadnić znaczenie inicjatyw Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczących programów pro-

pagujących: bezpieczne macierzyństwo, Szpital Przyjazny Dziecku, karmienie piersią;

- 4) przedstawić stanowisko dotyczące wspomaganie rozrodu człowieka;
- 5) określić funkcje organizacji i stowarzyszeń zawodowych w rozwoju zawodu położnej;
- 6) prognozować i planować własny udział i rozwój zawodowy w kontekście nowoczesnego położnictwa;
- 7) zinterpretować uwarunkowania jakości pracy i świadczeń położnej.

3. Treści nauczania:

- 1) zdrowie kobiet:
 - a) inicjatywy i strategię międzynarodowe ochrony i promocji zdrowia kobiet,
 - b) system i programy zmierzające do ochrony i potęgowania zdrowia kobiet: zwiększenie do-

stępu do usług, informacji i pomocy, wspieranie grup, organizacji i instytucji działających na rzecz kobiet, rozpowszechnianie informacji i promowanie badań w dziedzinie zdrowia kobiet, finansowanie ochrony zdrowia kobiet, przeciwdziałanie chorobom przenoszonym drogą płciową i zakażeniu wirusem Human Immunodeficiency Virus (HIV), potęgowanie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego kobiet, idea bezpiecznego macierzyństwa, redukcja przemocy wobec kobiet, problem aborcji w świetle różnych wyznań, kierunki rozwoju poradnictwa dla kobiet i poradnictwa rodzinnego;

2) zdrowie dziecka:

- a) upowszechnianie programu promocji karmienia naturalnego,
- b) inicjatywa Szpitala Przyjaznego Dziecku — promowanie idei, założenia organizacyjno-programowe,
- c) rozwój i zadania psychologii i pedagogiki perinatalnej,
- d) dziecko w świetle prawa;

3) wybrane zagadnienia z dziedziny bioetyki i praw człowieka:

- a) wspomaganie rozrodu ludzi,
- b) klonowanie istoty ludzkiej,
- c) inżynieria genetyczna,
- d) eksperymenty naukowe dotyczące ludzi;

4) rozwój i promowanie zawodu położnej:

- a) model opieki sprawowany przez położną w kontekście nowoczesnego położnictwa,
- b) współpraca różnych specjalistów w opiece położniczej,
- c) uwarunkowania jakości pracy położnej,
- d) działalność stowarzyszeń i organizacji zawodowych w Polsce — współpraca z międzynarodowymi organizacjami i stowarzyszeniami zawodowymi położnych.

MODUŁ II. ORGANIZACJA I PROWADZENIE SZKOŁY DLA RODZICÓW

1. Cel modułu

Przygotowanie położnej do zorganizowania i prowadzenia zajęć szkoły dla rodziców.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) opracować założenia organizacyjne szkoły dla rodziców;
- 2) opracować program szkoły dla rodziców;

- 3) zapewnić skuteczną reklamę i nabór kandydatów;
- 4) zaplanować i realizować proces nauczania-uczenia się adekwatny do założeń programowych i potrzeb uczestników;
- 5) zaplanować i realizować specjalny program szkoły dla rodziców w przypadku ciąży powikłanej;
- 6) udzielać wsparcia emocjonalnego i informacyjnego;
- 7) aktywizować do samoopieki;
- 8) komunikować się z uczestnikami zajęć;
- 9) oceniać jakość realizowanego programu i przebieg zajęć.

3. Treści nauczania:

- 1) cele i zadania szkoły dla rodziców;
- 2) założenia organizacyjne tworzenia szkoły dla rodziców;
- 3) wyposażenie placówki;
- 4) wybrane zagadnienia z dziedziny marketingu;
- 5) organizacja pracy w szkole dla rodziców — podział na grupy w zależności od rozwoju i czasu trwania ciąży;
- 6) budowanie programów z uwzględnieniem treści:
 - a) higiena psychiczna i fizyczna okresu ciąży,
 - b) teorie przywiązania,
 - c) poród aktywny,
 - d) rola osoby towarzyszącej w prawidłowym i powikłanym przebiegu porodu,
 - e) ćwiczenia ogólnokształtujące i specjalne,
 - f) program promocji karmienia naturalnego,
 - g) inicjatywa Szpitala Przyjaznego Dziecku,
 - h) wspomaganie laktacji, zaburzenia laktacji,
 - i) opieka nad niemowlęciem,
 - j) rozwój niemowlęcia i małego dziecka,
 - k) psychiczne i fizyczne zagadnienia okresu porodu,
 - l) metody sterowania płodnością;
- 7) realizacja i ewaluacja programu szkoły dla rodziców;
- 8) proces kształcenia w szkole dla rodziców:
 - a) pojęcie i charakterystyka uczestnika,
 - b) cele edukacji,
 - c) metody realizacji programu,
 - d) zasady kształcenia dorosłych,
 - e) formy pracy,
 - f) środki dydaktyczne.

MODUŁ III. OPIEKA NAD RODZINĄ W OKRESIE PROKREACJI

1. Cel modułu

Aktualizacja, doskonalenie i nabycie nowych umiejętności intelektualnych i praktycznych oraz modyfikacja postawy w celu podniesienia jakości opieki nad rodzicami i dzieckiem w okresie prokreacji.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania położna powinna:

- 1) kształtować pozytywne postawy wobec zdrowia, jego promocji i profilaktyki chorób dotyczące: płciowości, dojrzewania, postaw i aktywności seksualnej, przygotowania do rodzicielstwa;
- 2) uczestniczyć w opracowywaniu programów promocji zdrowia, realizować je i oceniać ich skuteczność;
- 3) określić metody oddziaływań zgodne z przyjętym programem przygotowania do rodzicielstwa oraz potrzebami podopiecznych, a w szczególności efektywnego regulowania płodności;
- 4) współpracować z osobami i instytucjami działającymi na rzecz zdrowia kobiety, dziecka, rodziny, społeczeństwa;
- 5) podejmować działania diagnostyczne mające na celu wczesne rozpoznanie ciąży;
- 6) określić i tworzyć standardy opieki nad małżonkami w okresie przedkoncepcyjnym, wspierać małżonkami z problemem niepłodności oraz nad rodziną i dzieckiem w fizjologicznym przebiegu ciąży, powikłanym przebiegu ciąży i w przypadku chorób współistniejących z ciążą;
- 7) planować zgodnie ze standardami opieki i samodzielnie realizować proces pielęgnowania w stosunku do małżonków w okresie przedkoncepcyjnym oraz rodziców i dziecka w prawidłowo przebiegającej ciąży;
- 8) zapobiegać powikłaniom w przebiegu ciąży poprzez podejmowanie stosownych działań zgodnie z kompetencjami położnej;
- 9) współpracować z zespołem terapeutycznym podejmującym opiekę nad małżonkami z problemem niepłodności;
- 10) współdziałać w zespole terapeutycznym podejmującym opiekę nad rodzicami i dzieckiem w przypadku przebiegu ciąży powikłanej;
- 11) współpracować z członkami zespołu terapeutycznego i interdyscyplinarnego w realizacji opieki nad rodzicami i dzieckiem w przypadku współistnienia chorób z ciążą;
- 12) komunikować się z rodzicami oraz członkami zespołów terapeutycznych i interdyscyplinarnych

w trakcie sprawowania opieki nad rodziną w okresie prokreacji;

- 13) wspierać emocjonalnie i informacyjnie rodziców, samotną matkę, kobietę spodziewającą się niechcianego dziecka w sytuacjach typowych, trudnych bądź nieprzewidywanych;
- 14) rozwiązywać trudne problemy etyczne zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej;
- 15) oceniać działania własne i podległego personelu oraz rezultaty działań podjętych w zespole terapeutycznym;
- 16) odpowiadać za jakość wykonanych usług;
- 17) podejmować działania diagnostyczne i interpretować uzyskane wyniki;
- 18) wykonywać i interpretować ciężowe zapisy kardiograficzne (KTG);
- 19) wykonywać i interpretować wyniki badania ultrasonograficznego (USG) dotyczące oceny usytuowania i dojrzałości dziecka, łożyska oraz ilości płynu owodniowego;
- 20) realizować funkcję dydaktyczno-wychowawczą w stosunku do personelu medycznego;
- 21) prowadzić działania edukujące wobec małżonków w okresie przedkoncepcyjnym, małżonków z problemem niepłodności oraz rodziców w czasie trwania ciąży fizjologicznej, ciąży powikłanej i w przypadku współistnienia chorób matki;
- 22) edukować rodzinę w dziedzinie samoopieki i opieki nad dzieckiem;
- 23) współdziałać w badaniach naukowych na rzecz podnoszenia jakości opieki położniczej.

3. Treści nauczania

- 1) przygotowanie rodziny do pełnienia funkcji prokreacyjnej:
 - a) edukacja zdrowotna w opiece przedkoncepcyjnej: płciowość i dojrzewanie, postawy seksualne i ich uwarunkowania, przygotowanie do pełnienia ról rodzicielskich,
 - b) programy promocji zdrowia, profilaktyki chorób oraz wad rozwojowych płodu w opiece przedkoncepcyjnej,
 - c) udział położnej w działaniach diagnostyczno-leczniczych i korekcyjnych w opiece przedkoncepcyjnej,
 - d) metody sterowania płodnością oraz ich wpływ na zdrowie kobiety i rodziny,
 - e) odpowiedzialność w życiu seksualnym; problem przerwania ciąży w aspekcie etyczno-moralnym i sferze psychosomatycznej,
 - f) choroby przenoszone drogą płciową i zakażenia HIV,

- g) zasady i techniki komunikowania się z rodziną w opiece przedkoncepcyjnej,
 - h) zasady i metody tworzenia standardów opieki przedkoncepcyjnej,
 - i) organizacja i ocena pracy w sprawowaniu opieki przedkoncepcyjnej;
- 2) opieka nad małżonkami z problemem niepłodności:
- a) niepłodność — niepłodność kobieca i męska, jej przyczyny, aspekt psychologiczno-socjologiczny niepłodności małżeńskiej,
 - b) nowoczesne metody diagnozowania i leczenia niepłodności małżeńskiej,
 - c) rozród wspomagany,
 - d) zapłodnienie in vitro — aspekt etyczny-moralny, program przygotowujący małżonków do zapłodnienia in vitro,
 - e) współdziałanie położnej w diagnozowaniu i leczeniu niepłodności małżeńskiej,
 - f) komunikowanie się i wspieranie małżonków z problemem niepłodności,
 - g) zakres i metody edukacji małżonków z problemem niepłodności,
 - h) zasady i metody tworzenia standardów opieki nad małżonkami z problemem niepłodności,
 - i) organizacja i ocena pracy zespołu terapeutycznego w sytuacji leczenia niepłodności małżeńskiej,
 - j) nowoczesna aparatura stosowana w diagnozowaniu i leczeniu niepłodności;
- 3) opieka nad rodzicami i dzieckiem w fizjologicznym przebiegu ciąży:
- a) monitorowanie stanu ogólnego i położniczego ciężarnej oraz stanu zdrowia i rozwoju płodu w przebiegu ciąży fizjologicznej,
 - b) nowoczesne metody służące rozpoznawaniu wczesnej ciąży,
 - c) interpretacja badania USG,
 - d) wykonywanie i interpretacja zapisu KTG,
 - e) dokumentowanie przebiegu ciąży,
 - f) samodzielna, zindywidualizowana i ciągła opieka nad ciężarną, jej dzieckiem i mężem,
 - g) edukacja rodziców w poradni dla kobiet, szkole dla rodziców i w toku indywidualnej opieki położniczej,
 - h) zasady i metody tworzenia standardów opieki położniczej,
 - i) organizacja pracy i ocena jakości opieki w prawidłowym przebiegu ciąży,
 - j) nowoczesna aparatura diagnostyczna stosowana w perinatologii,
 - k) współuczestniczenie w terapii wewnątrzmacicznej płodu przy zastosowaniu USG;
- 4) wybrane problemy w przebiegu ciąży:
- a) ocena czynników ryzyka ciążowego,
 - b) postępowanie diagnostyczne i profilaktyczno-lecznicze w przypadku ciąży powikłanej: poronieniem, ciążą pozamaciczną, zaśnięciem gromniastym, zagrożonej porodem przedwczesnym, przedwczesnym odpłynięciem płynu owodniowego, łożyskiem przoduującym, łożyskiem przedwcześnie odklejającym się, nieprawidłową ilością płynu owodniowego, ciążą przeterminowaną i przenoszoną, wewnątrzmaciczną śmiercią płodu, niewydolnością szyjkową, ciążą mnogą, wiekiem matki, obciążonym wywiadem położniczym,
 - c) terapia wewnątrzmaciczna płodu,
 - d) przygotowanie i pielęgnowanie ciężarnej w przypadku ciąży powikłanej,
 - e) monitorowanie stanu płodu,
 - f) zagrożenia dla ciężarnej i płodu wynikające z powikłań w przebiegu ciąży,
 - g) intensywny nadzór stanu ogólnego i położniczego ciężarnej w ciąży powikłanej,
 - h) udział położnej w profilaktyce i czynnościach diagnostyczno-leczniczych w przypadku powikłanego przebiegu ciąży,
 - i) rola położnej w opiece nad ciężarną w stanach zagrożenia życia,
 - j) proces pielęgnowania rodziny, w przypadku wystąpienia ciąży powikłanej, uwzględniający obowiązujące standardy opieki położniczej,
 - k) przygotowanie rodziców do zabiegów położniczych,
 - l) komunikowanie się z rodziną i udzielanie wsparcia emocjonalnego w przebiegu ciąży powikłanej,
 - m) edukacja rodziców w zakresie przedstawienia przyczyn wystąpienia powikłań i możliwości terapii,
 - n) organizacja i ocena pracy własnej w zespole terapeutycznym w sytuacji intensywnej terapii,
 - o) nowoczesna aparatura diagnostyczna stosowana w perinatologii (badanie USG, KTG) i intensywnej terapii;
- 5) opieka nad rodzicami i płodem w przypadku chorób współistniejących z ciążą:
- a) ocena możliwości wystąpienia powikłań w przebiegu ciąży w przypadku istnienia chorób niepołożniczych,
 - b) nowoczesne metody postępowania diagnostycznego i profilaktyczno-leczniczego w przebiegu ciąży w przypadku współistnienia chorób wynikających z reakcji organizmu kobiety na ciążę: gestozy, cholestazy, konfliktu serologicznego,